

Öncü ÇOCUK

Yıl:4 • Sayı:10 1998/2

Sahibi:
Türk Standardları Adına
Mehmet Yılmaz Arıyörük

Genel Yayın Yönetmeni
Rüstem Aksoy

Koordinatör
Enver Başarır

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Hüseyin Özdamar

Yayın Kurulu
Saadettin Aslanpınar
Aşkın Köker
Fikriye Ekmekçi

Reklam
Zehra Akman

Yönetim Yeri
Türk Standardları Enstitüsü
Halkla İlişkiler Müdürlüğü
Necatibey Cad. 112
06100, Bakanlıklar / Ankara

Tel :
(312) 419 32 26 - 417 83 30/312
Faks :
(312) 425 43 99 - 417 55 83

Yapım Üretim :

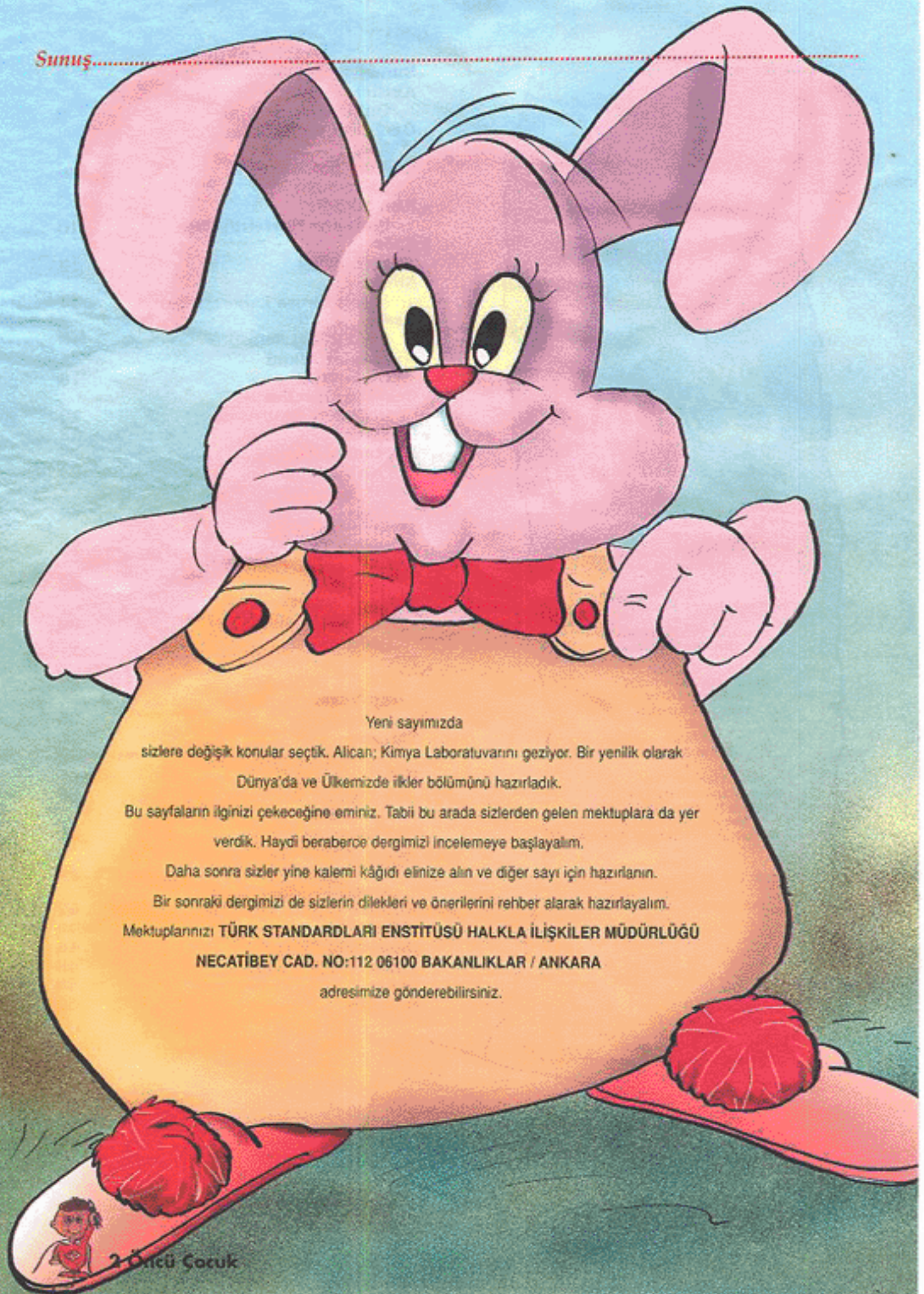

Ajans Türk Basın ve Basım A.Ş.
İstanbul Yolu 7. Km.
Necdet Erilaygıl Cad. No:24
Tel: (0312) *278 08 24, Ankara 1998
İnternet : www.ajansturk.com.tr

Yayına
Hazırlayanlar
Elif Temur
Kerem Beyit
Melek Akyol
Metin Yazarı
Ahmet Palazoğlu

İçindekiler

Sunuş	2
Aktüel	
Cumhuriyetin İlanı	3
Özel Gün ve Haftalar	
Lozan	5
Dağılan SSCB	
Kazakistan	8
Kim Kimdir?	
Barbaros Hayrettin Paşa	10
Spor	
Yelkencilik	12
Alican	
Alican Kimya Laboratuvarında	14
Çevre	
Ses Kirliliği "Gürültü"	16
Hayvanlar Alemi	
Dikkuyruk	18
Gezelim Görelim	
Boğazköy (Hattuşaş)	20
Müzeler	23
Kaptanlık	
Gemi Adamları	24
Sağlık	
İshal	26
Tiyatro	
Çocuk Tiyatrosu	27
Vücudumuzu Tanıyalım	
Sindirim Sistemi	28
İlkler	
Türkiye'de İlkler	30
Dünya'da İlkler	31
Film	
Küçük Deniz Kızı	34
Kitap-Yazar	
Jules Verne	35
Satranç	
Satranç Öğreniyoruz	36
Hobi	
Fotoğrafçılık	38
El Becerileri	
Maketçilik	39
Ne? Neden? Nasıl?	
Neden Süt İçmeliyiz	40
Araba Tutması Nedir?	
Birlikte Resim Yapalım	42
Müzik	43
Nasreddin Hoca	44
Tarihi Çizgi Roman	46
Pano	50
Son Söz	60

Yeni sayımızda

sizlere değişik konular seçtik. Alicant; Kimya Laboratuvarını geziyor. Bir yenilik olarak

Dünya'da ve Ülkemizde ilkler bölümünü hazırladık.

Bu sayfaların ilginizi çekeceğine eminiz. Tabii bu arada sizlerden gelen mektuplara da yer verdik. Haydi beraberce dergimizi incelemeye başlayalım.

Daha sonra sizler yine kalemi kâğıdı elinize alın ve diğer sayı için hazırlanın.

Bir sonraki dergimizi de sizlerin dilekleri ve önerilerini rehber alarak hazırlayalım.

Mektuplarınızı **TÜRK STANDARLARI ENSTİTÜSÜ HALKLA İLİŞKİLER MÜDÜRLÜĞÜ**

NECATİBEY CAD. NO:112 06100 BAKANLIKLAR / ANKARA

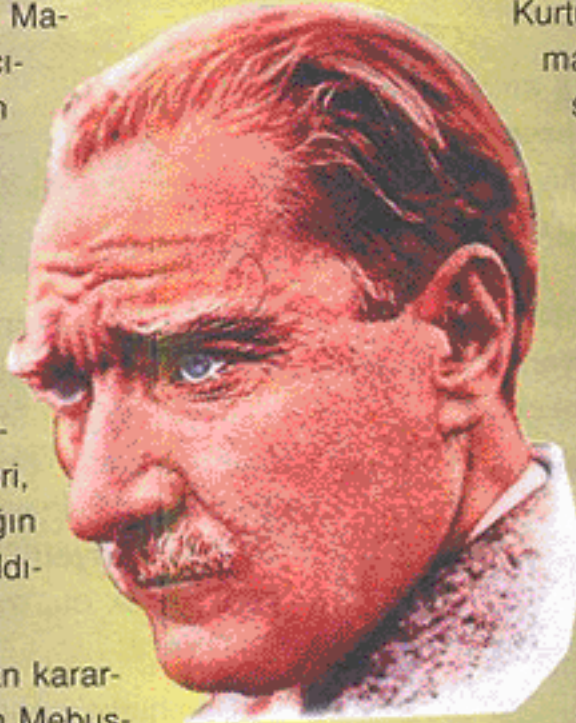
adresimize gönderebilirsiniz.

CUMHURİYETİN İLANI

Mustafa Kemal'in 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıkışı ile Türk milletinin Kurtuluş Savaşı başlamış oldu. Daha sonra Amasya Genelgesi ile Türk milleti bağımsızlığını korumak için savaşılmaya çağrıldı. Erzurum ve Sivas kongrelerinde millet temsilcileri, yurdun ve bağımsızlığın kurtarılması için karar aldılar.

Bu kongrelerde alınan kararlar, İstanbul'da toplanan Mebuslar Meclisi'nde kabul edilip Misak-ı Milli (Ant) olarak bütün dünyaya ilân edildi (17 Şubat 1920).

İstanbul, 16 Mart 1920'de işgal edilip Mebuslar Meclisi dağıtılınca, Mustafa Kemal, yeni bir Meclisi toplamaya karar verdi. Mustafa Kemal'in başkanı olduğu Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti tarafından yeni seçimler yapıldı. İllerde seçilen milletvekilleri ile İstanbul'dan kaçabilen milletvekilleri 23 Nisan 1920'de Ankara'da toplandılar. Böylece Türkiye Büyük Millet Meclisi açılmış oldu. Bu Meclis, ilk başkanlığına da Mustafa Kemal'i seçerek bütün çalışmalarını da milli egemenlik ilkesine göre yürüttü.

Kurtuluş Savaşı Mustafa Kemal'in önderliğinde üç yıl sürdü. Düşman Ordusu, İnönüde, Sakarya'da, Dumlupınar'da yenilgiye uğratıldı. İzmir geri alındı.

11 Ekim 1922'de Mudanya Ateşkes Antlaşması ile savaş sona erdi. Sıra Ankara'da kurulan yeni Türk Devleti'nin çalışmalarını engelleyen, iç ayaklanmalar çıkaran Saltanatın ortadan kaldırılmasına gel-

mişti.

Zaferden sonra yapılacak barış anlaşmasını da Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti'nin imzalaması gerekiyordu.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, 1 Kasım 1922'de Saltanatı kaldırdı. Böylece Osmanlı Devleti idaresine son verildi. 23 Temmuz 1923'te de Lozan Barış Antlaşması imza edildi. Artık, Milli Ant gerçekleşip, Türkiye her yönüyle bağımsız bir devlet olmuştu.

Türk Devleti'nin resmen bir başkenti yoktu. İstanbul başkent yapılsın diyenler oldu. Mustafa Kemal, bunu doğru bulmadı. Türkiye'nin ortasında bulunan, Kurtuluş

Savaşı'nın yönetildiği Ankara'nın başkent olmasını istedi. Türkiye Büyük Millet Meclisi, 13 Ekim 1923'te Ankara'nın başkent olduğunu ilan etti.

Meclis'in 1921'de kabul ettiği, Anayasa'da "Egemenlik kayıtsız ve şartsız milletindir." deniyordu. Bu hakkı da millet adına Türkiye Büyük Millet Meclisi kullanıyordu. Seçime dayanan bu sistemin adı ise "Cumhuriyet" idi. Artık yeni Türk Devleti'nin adının konma zamanı gelmişti.

Mustafa Kemal, 28 Ekim 1923 akşamı

yakın arkadaşlarına "**Yarın Cumhuriyeti ilan edeceğiz**" dedi. 29 Ekim 1923'te de Türkiye Büyük Millet Meclisi, "**Yaşasın Cumhuriyet!**" diyerek alkışlar arasında Türk Devleti'nin yeni adını koydu: "**Türkiye Cumhuriyeti!**" Meclis, ilk Cumhurbaşkanı olarak da, oy birliğiyle Mustafa Kemal'i seçti.

Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Cumhuriyetin ilanı üzerine yaptığı konuşmada sözlerini "**Türkiye Cumhuriyeti elbette başarılı, mutlu ve muzaffer olacaktır.**" cümlesi ile bitirdi. Böylece Türk milleti için ilerleme, gelişme ve yükselme yolu açılmış oldu.

Cumhuriyetin ilanı ile Türk milleti, her yerde bu günü bayram olarak kutladı.

Her yıl 29 Ekim'de bu günü "Cumhuriyet Bayramı" olarak kutluyoruz.

Sevgili arkadaşlar, Cumhuriyeti yaşatmak için de hep birlikte çalışalım. Türkiye Cumhuriyeti'ni yükseltelim, koruyalım ve yaşatalım. Ancak o zaman, Mustafa Kemal'in "Ne Mutlu Türk'üm Diyene!" sözünün heyecanı ile titreriz.

LOZAN

Mudanya Ateşkes Anlaşmasının imzalanması ile Kurtuluş Savaşı sona erdi. Mudanya Ateşkes Anlaşmasında Türk heyetine İsmet Paşa başkanlık etmişti.

Sevr Antlaşması, Osmanlı Devleti ile İtilaf Devletleri arasında 10 Ağustos 1920'de imzalanmıştı. Bu antlaşmaya göre Osmanlı Devleti'nin doğusunda yeni küçük devletler kuruluyordu. Diğer yerlerin çoğu İngilizler, Fransızlar, İtalyanlar ve Yunanlılar tarafın-

dan paylaşılıyordu. Fransızlar, Malatya ve Sivas dolaylarından Suriye'ye kadar olan yerleri alacaklardı. Antalya ve Konya yöresi İtalya'nın olacaktı. Yunanlılara ise İzmir başta olmak üzere Ege bölgesinin batısı ile bugünkü Trakya'da Büyük Çekmece'nin batısındaki kısmı verilecekti. İngilizler de Türkiye'nin Irak'a yakın yerlerine yerleşeceklerdi. Türklere ise, Anadolu'nun ortası ile kuzeyinde küçük bir bölge bırakılıyordu.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti, bu anlaşmayı kabul edilemez bir anlaşma saydı ve reddetti. Bağımsızlık elde edilinceye kadar savaşılabacağını ilan etti. Sonunda, mücadeleyi kazanıp barış masasına oturdu.

İsmet Paşa, Dışişleri Bakanlığına getirilerek Lozan'a gidecek heyetin başkanlığına atandı.

Lozan Konferansı, 21 Kasım 1922'de başladı. Konferansta İngiltere'yi Lord Curzon(Kürzan) İtalya'yı Mussolini, Yunanistan'ı Venizelos, Fransa'yı da Poincare (Puan-kore) temsil ediyordu.

Lozan Konferansında

başta kapitülasyonlar ve Osmanlı borçları ve Sevr Anlaşmasında yer alan hükümler Türk Hükümetine kabul ettirilmek istendi.

Türkiye, Kurtuluş Savaşına başlarken ilan ettiği Misak-ı Milli (Milli Ant)'yi savunuyordu. Milli Ant'tan hiç bir fedakarlık yapılamazdı.

Osmanlı Devletinin yabancılara verdiği eski ayrıcalıkların hepsi kalkmalıydı. Batı-

lı devletler, bu şartları kabul etmek istemediler. Bu nedenle barış görüşmeleri, 4 Şubat 1923'te kesildi.

Lozan Konferansı ikinci defa 23 Nisan 1923'te başladı. Sonunda Türkiye'nin istekleri kabul edildi ve 24 Temmuz 1923'te Lozan Barış Antlaşması imza edildi:

* Türkiye'nin sınırları, Irak kesimi (Musul) dışında Misak-ı Milli kabul edilerek çizildi.

* Yunanistan savaş tazminatı olarak Edirne yakınındaki Karaağaç'ı Türkiye'ye bıraktı.

* Ege denizindeki Bozcaada ve Gökçeada Türkiye'ye verildi. Oniki ada olarak adlandırılan Anadolu'ya yakın adalar Yunanistan'a bırakıldı. Ancak bu adalar askersiz olacaktı.

* Türkiye'deki Rumlar ile Yunanistan'daki

Türkler yer değiştirecekti.

* Kapitülasyonlar kaldırılacaktı.

* Musul ve Osmanlı borçları sonraya bırakıldı.

* Çanakkale ve İstanbul boğazları silahsız bölge olacaktı. Bu bölge savaş sırasında silahlandırılacaktı. (1936 Montrö Sözleşmesi ile Boğazlar, kayıtsız ve şartsız Türk egemenliğine geçti.)

* Türkiye'deki yabancılar ve yabancı kurumlar Türk yasalarına uyacaklardı.

Böylece Osmanlı Devletinin kabul ettiği Sevr Antlaşması, Batılı devletlerce de geçersiz sayılmış oldu. Türk vatanının bütünlüğü ve Türk milletinin bağımsızlığı dünyaya kabul ettirildi.

KAZAKİSTAN

Öncü Çocuk, Cumhuriyetimizin 75. kuruluş Yıldönümü nedeniyle Ulus'taki, Kurtuluş Savaşı Müzesi'ne gitti.

Öncü Çocuk, anne ve babası ile Müze'den içeri girdi. Kendi yaşlarında bir çocuğun daha anne ve babası ile Atatürk'ün odası önünde durduklarını gördü. Konuşmaları, Türkçeye benziyordu, fakat biraz farklı idi. O anda bu çocuğa karşı kendisinde bir yakınlık hissetti.

Anne ve babası ile çocuğun yanında durdu. Birlikte Atatürk'ün odasına baktılar.

Öncü Çocuk, bu çocukla tanışmak istiyordu. Ona dedi ki:

- Benim adım Öncü Çocuk, bunlar da benim anne ve babam. Sizi tanıyabilir miyim?

Yabancı Çocuk:

- Benim adım Marat; biz Kazakistanlıyız. Bunlar da benim anne ve babam. Atatürk'ü biz de çok seviyoruz. O'nun, Cumhuriyeti kurduğu yeri görmek istedik. O bizim de Atamız.

- Ne iyi! Biz aynı millettiniz: Türküz! Bana Kazakistan'ı tanıtmayı çok isterim, anlatır mısın?

- Elbette! Müzeyi birlikte gezelim, çıkışta anlatırım.

Öncü Çocuk ile Kazak Çocuk, aileleri ile Müzeyi gezdiler. Çıkışta Kazak Çocuk, anlatmaya başladı:

Kazakistan, Orta Asya Türk Cumhuriyetlerinin en büyüğüdür. Yüz ölçümü 2.717.300 km²'dir. Doğusunda Çin Halk Cumhuriyeti, güneyinde Kırgızistan ve Özbekistan bulunur. Güneybatısında Türkmenistan, batısında

da Hazar denizi ve kuzeyinde ise Rusya Federasyonu yer alır.

Kazakistan'ın doğusunda Altay dağlarının uzantıları vardır. Güneydoğusunda ise Tanrı dağları uzanır. Ülkemizi geniş ovalar ve bozkırlar kaplar. Batı'da Hazar denizi çöküntüsü vardır. Kazakistan'da kara iklimi görülür. Yaz ve kış sıcaklıkları arasında fark büyüktür. Genel olarak kurak bir ülkedir. Dağlık alan dışında yıllık yağış ortalaması çok düşüktür.

Ülkemizin büyük bir kısmını bozkır bitki örtüsü kaplar. Altay ve Tanrı dağlarında geniş ormanlar yer alır.

En önemli akarsularımız İrtiş, Tobel, Ural, İli ve Seyhun'dur. En büyük göller ise; Aral, Balkaş ve Zayson gölleridir.

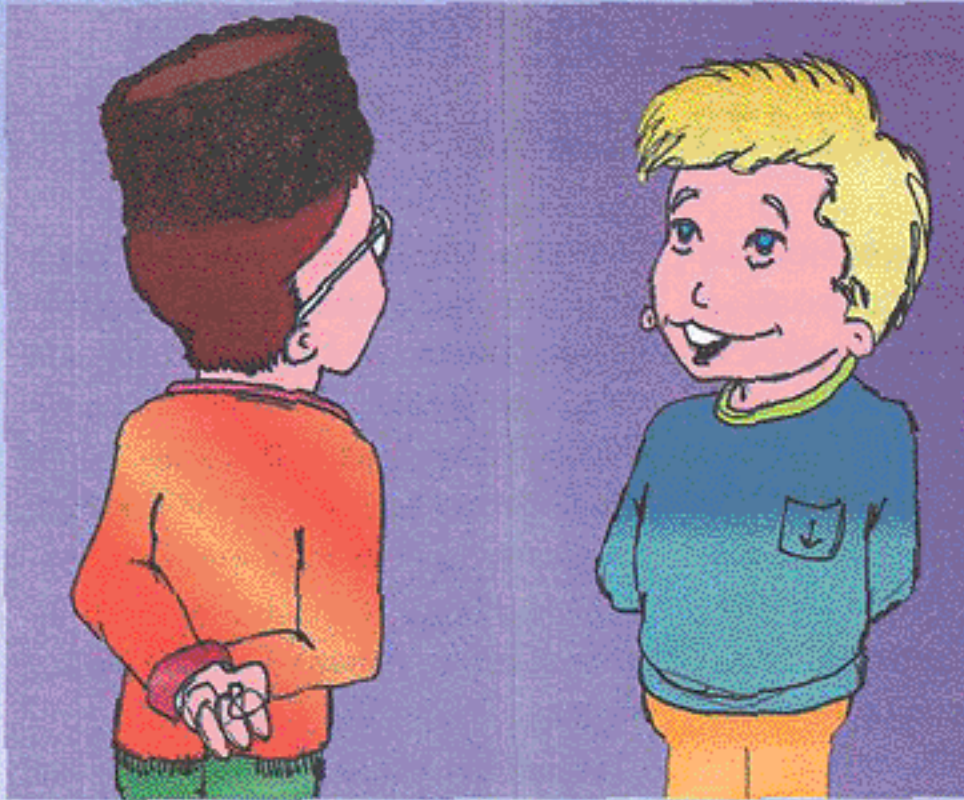
Nüfusu 1992 yılına göre 17 milyondur. Nüfusun çoğunluğunu, biz Kazaklar oluşturuyoruz. Çok sayıda Rus da ülkemizde yaşamaktadır. Kazakistan cumhuriyetle yönetilir. Başkent, Astana'dır. Karagunda, Almatı, Cambul, Çimkent, Kustonay önemli kentlerdir. İslamiyet ve Hristiyanlık dininde olanlar çoğunluktadır. Biz Kazaklar Müslümanız ve Kazak Türkçesi ile konuşuruz.

Biz Kazaklar, tarihte ilk defa adımızı 15. yüzyılda duyurduk. 15. ve 16. yüzyıllarda bugünkü Kazakistan topraklarında Kazak Hanlığını kurduk. 19. yüzyılda da Rusların istilasına uğradık. 1991 yılında ise bağımsızlığımıza kavuştuk.

Topraklarımızın büyük bir kısmı tarıma elverişlidir. Bu topraklar, Çayır ve otlak olarak kullanılmaktadır. Bir kısmında da tarım yapılır.

Ülkemizde en önemli tarım ürünleri, buğday, darı, arpa, pamuk, şeker pancarı, patates ve ay çiçeğidir. Ülkemizin güney bölü-

münde daha çok pirinç, sebze meyve ve tütün üretilir.

Küçük baş hayvancılık, ülkenin her yerinde yapılmaktadır. Güney bölümünde deve ve at yetiştiriciliği önde gelir. Hazar denizi ile Ural nehrinde balıkçılık yapılır.

Yer altı kaynaklarımız çok çeşitli ve zengindir. Başlıcaları kömür, doğalgaz ve petroldür. Kazakistan'da çok zengin demir ve bakır madenleri vardır. Krom, altın, uranyum, kalay ve bor mineralleri de bulunur.

Endüstrimiz gelişmiştir. En önemli endüstri kolumuz metalurji endüstrisidir. Makina yapımı, dokuma ve inşaat malzemeleri üretimi, kimya ve besin endüstrimiz de gelişmiştir.

Ticaretimizi Rusya Federasyonu ve Türk Cumhuriyetleri ile yapıyoruz. Ham petrol, kömür, bakır, demir cevheri, buğday, pamuk

ve ham deri satıyoruz. Endüstri makineleri ulaşım araçları ile konfeksiyon ürünleri alıyoruz.

Türkiye ile olan ilişkilerimiz 1990 yılından sonra gelişmeye başladı. Sizden makineler, otomobil, konfeksiyon ürünleri ve plastik ürünleri alıyoruz.

Biliyorsun Öncü Kardeş, Kazakistan'da Türk Standardları Enstitüsü'nün bir temsilciliği var, sizinle standartlar konusunda da işbirliği içinde-

yiz. İstersen sana TSE'nin Kazakistan temsilciliğinin adresini ve telefonunu verebilirim.

- Çok memnun olurum!

- Adresimiz, 2. kat 83 ALTYN SARIN Str. Almatı-Kazakistan, TSE Kazakistan temsilciliğinin telefonu ise 0073 272 25 25 76.

- Kazak Kardeş, seninle tanıştığıma ne kadar sevindim bilemezsin! Ülkeni tanıttığın için de çok teşekkür ederim. Biz iki ayrı devlet, ancak bir milletiz. Birbirimizi sevelim. Ülkelerimizi tanıyalım.

Kazakistan'ı görmek, ülkeni yakından tanımak isterim.

- Sevinirim Öncü Kardeş, sizi Kazakistan'da konduğumuz olarak görmek isteriz.

- Güle güle Kazak Kardeş, tekrar görüşmek üzere!..

- Hoşçakal Öncü Kardeş, Kazakistan'da buluşmak üzere. Hoşçakal!..

BARBAROS HAYRETTİN PAŞA (1473-1546)

Ünlü Türk denizcisi Barbaros Hayrettin Paşa'nın babası Yakup Bey, Çanakkale'ye bağlı Eceabatlı bir sipahi idi. Yakup Bey tımar olarak Midilli'de bir köy verilince buraya yerleşti. İshak, Oruç, Hızır ve İlyas adında dört çocuğu vardı. Denizci olan bu çocuklardan Hızır, 1473'de Midilli'de doğdu ve tarihte Barbaros adıyla ün saldı.

Oruç ve Hızır Reisler, önce Ege adalarında ticaret yapıyorlardı. Oruç Reis, Rodos şövalyelerinin baskını sonucu esir düştü. Kardeşi İlyas öldürüldü. Hızır Reis, ağabeyini kurtarmak için Rodos'a gitti. Hızır Reis kurtulunca, Midilli'ye dönerek ticareti sürdürdüler.

Yavuz Sultan Selim tahta geçince, Oruç Reis, Yavuz'un kardeşi Korkut'un tarafını tuttu. Onunla Mısır'a gitti. Barbaros da 1510'da Cerbe Adasına geçti. Burada Oruç Reis ile buluştu. Birlikte Akdeniz'de çalışmaya başladılar.

İki kardeş, 1516'da İspanyolların elindeki Cezayir kalesini kuşattılar. Oruç Reis şehit oldu. Cezayir'i ele geçiren Hızır Reis, burada bir devlet kurdu. Cezayir Emirliği süresince Araplar ve İspanyollarla mücadele etti. 1519'da Yavuz Selim, kendisini desteklemeye başladı ve ona asker, top ve savaş malzemesi gönderdi.

1524'te Cezayir'de iç karışıklık başlayınca Barbaros buradan ayrıldı, Avrupa kıyılarına seferler düzenledi. Kuzey Afrika'da bazı şehirleri ele geçirince Cezayirli onun tarafına geçti. Barbaros 1527'de tekrar Cezayir'e döndü. 70 bin Endülüslü müslümanı İspanya'dan Cezayir'e taşıdı.

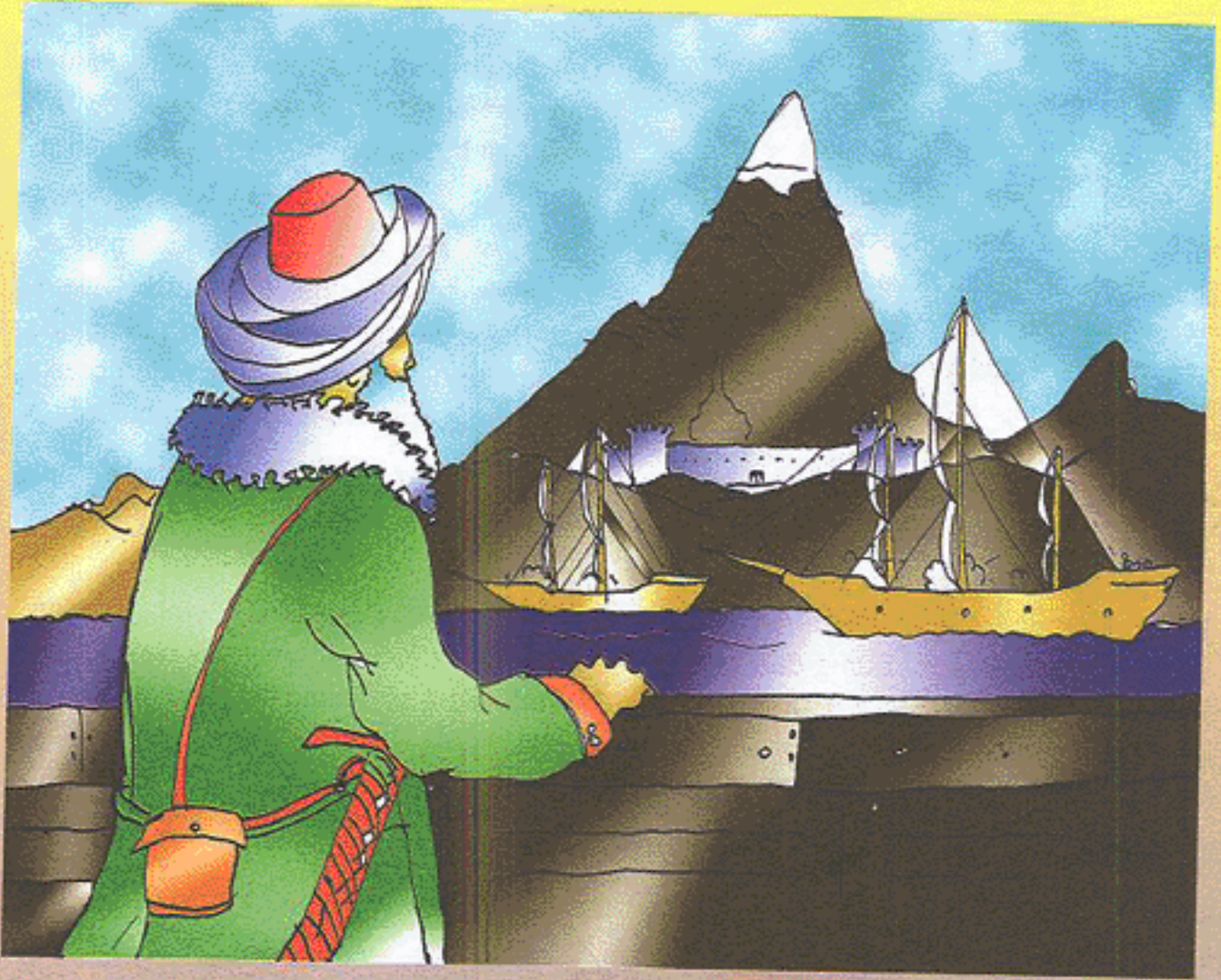
Andrea Dorya, Osmanlıların elinde bulunan İnebahtı, Patras ve Koron kalelerini kuşatmıştı.

Bunun üzerine Sultan Süleyman, Barbaros'tan yardım istedi. Barbaros; Sardunya, Elbe, Cenova ve Sicilya kıyılarını yağmaladı. Sonra Mora'daki Navarin limanına geldi. Burada Kaptan-ı Derya Kemankeş Ahmet Paşa ile buluşarak 1533'te İstanbul'a geldi. Andrea Dorya, bunu duyunca İtalya'nın Brindizi limanına sığındı.

Padişah, Barbaros'u kabul etti ve onu Kaptan-ı Deryalığa ve Cezayir Beylerbeyliğine getirdi. Kendisine de Hayrettin Paşa adını verdi.

Barbaros, Tunus'u almak için 80 kadar gemisiyle İstanbul'dan Akdeniz'e hareket etti. Tunus'u ele geçirdi. Burada, Andrea Dorya komutasındaki Haçlı donanması ile karşılaştı. Hayrettin Paşa, bu çarpışmada çok kayıp vererek İstanbul'a döndü.

1536'da, donanması ile yeniden Akdeniz'e açıldı. Venediklilerin Şıra, Ekin, Kaşot gibi adalarını zaptetti.

Venedikliler, buraları geri almak istediler. Andrea Dorya komutasında bir Haçlı donanması düzenlediler.

Bu donanma, Osmanlı donanması ile Preveze'de karşılaştı. Haçlılar, çok ağır bir yenilgiye uğratıldı. Preveze Zaferi olarak tarihe geçen bu büyük zaferle kesin olarak Türklerin Akdeniz'de egemenliğini

sağladı. Hristiyan dünyası da Barbaros'un üstünlüğünü kabul etti.

Barbaros, 1544'te İstanbul'a döndü ve bir daha sefere çıkmadı. 1546 yılında ölünce Beşiktaş'taki türbesine gömüldü. Türbenin yakınına 1944'te bir heykeli dikildi. Meydana da Barbaros Meydanı adı verildi.

Bugün bu türbe ve heykelin yanında denizcilik tarihimizi tanıtan bir Deniz Müzesi vardır.

YELKENCİLİK

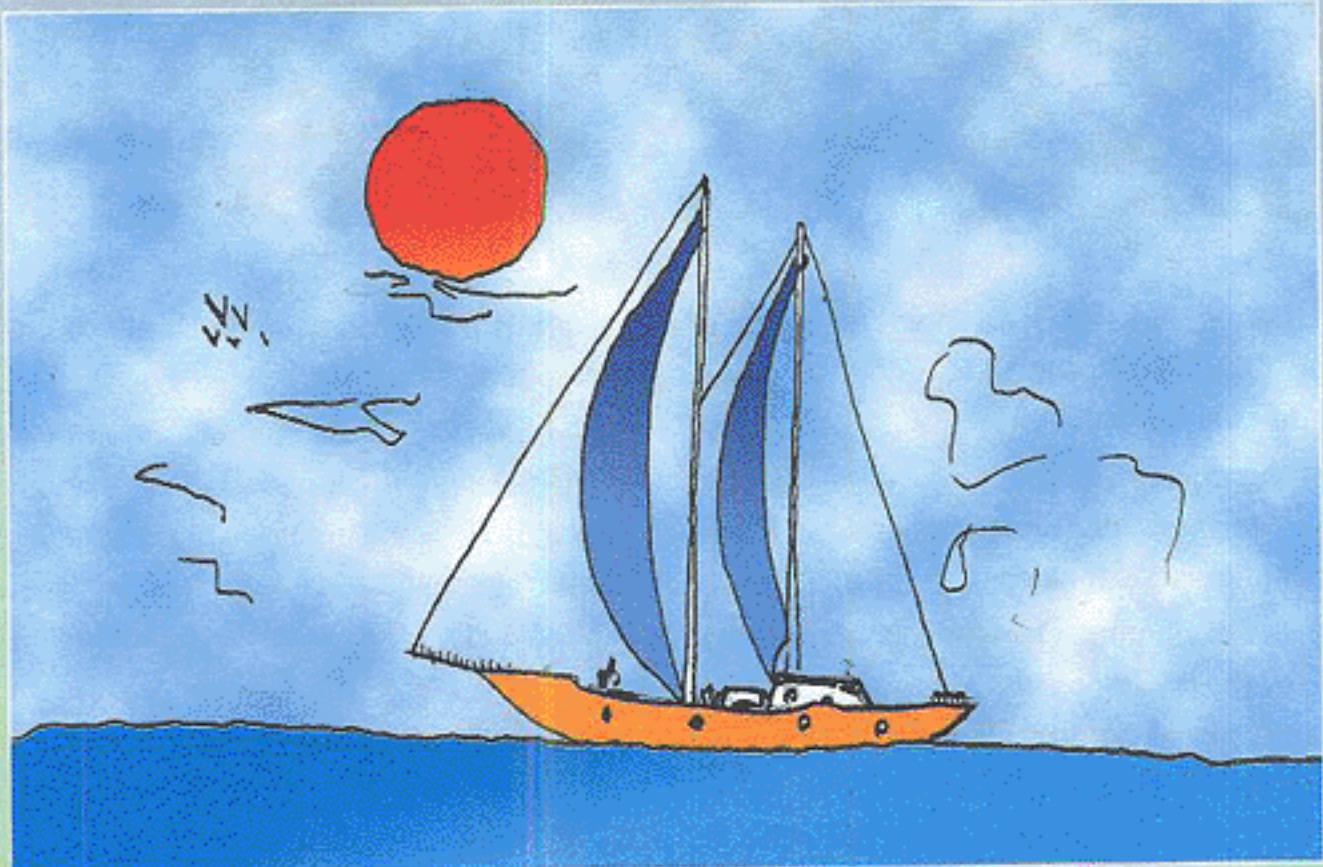
Yelken yüzyıllar boyunca kürekle birlikte deniz taşıtlarının başlıca kuvvet kaynağı olmuştur. Ama şimdi yelken ve yelkencilik deyince bizim aklımıza ilk gelen denizin üzerindeki kelebektir. Aslında yelkencilik deniz sporları içinde en zor ama en zevklilerinden birisidir. Yelkencilik o kadar önem kazanmıştır ki, Yelken yarışları dünyada en çok izlenen yarışlardan birisi olmuştur. Yelken yarışlarına aynı tip tekneler katılır. Başlıca yarış tekneleri: DRAGON, üç kişilik bir teknedir. Bunlardan biri dümenci diğer ikisi floktudur. 1 Direği, 2 yel-

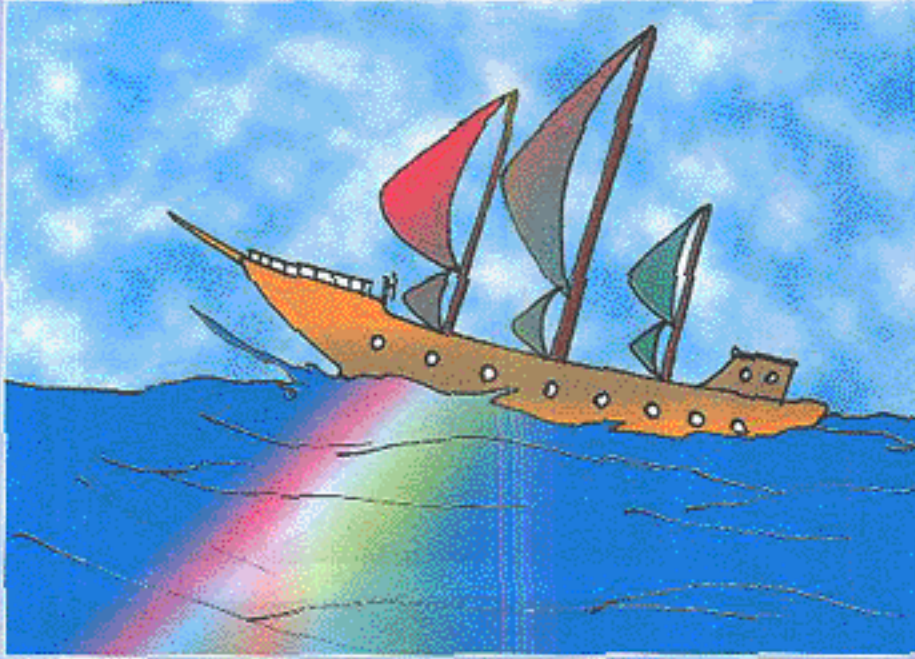
keni vardır. Dümenci aynı zamanda RAN-DA denen yönünün tersine doğru tekneden dışarıya doğru yatar. Yelkeninde numaranın başka D harfi ve T.K. harfleri bulunur.

FİN, tek kişiliktir. Üzerinde durulması en zor ve devrilme ihtimali en yüksek yelkenlidir. Daha çok dönerken batar. Yelkeninde numarasından ve T.K. harflerinden başka yan yatmış, üst üste iki s işareti bulunur.

SARPI, Tek direkli, iki yelkenli, Dragon'dan ufak, iki kişilik bir teknedir. İşareti 12'dir.

STARBOT, Sarpiden büyük, Dragon'dan küçük tek direkli, iki kişilik bir teknedir. İşareti yıldız şeklindedir.

PİRAT, Şarpiye benzer, fakat ondan daha küçüktür. 1 direği, iki yelkeni vardır. İki kişi tarafından kullanılır. Yelkeninde numarasından ve T.K. harflerinden başka bir de balta şekli vardır.

DİNGİ, Biçimi daha çok sandala benzer. Büyüğü iki yelkenlidir, küçüğü tek yelkenlidir.

FLYİNG, En hızlı yelkenlidir. Batma teklikesinin çokluğuna karşın, su içinde çabucak düzelebildiği için en modern yelkenli olarak kabul edilir. Yelkeninde numarasını nı yanında FD harfleri vardır.

TÜRKİYE'DE YELKENCİLİK

Yelken sporu yurdumuzda Cumhuriyet'ten sonra gelişmiştir. Bu arada 1936 Yaz Olimpiyatı'nda Türk Yelkencisi Behzat Baydar 7. nci olmuştur. 1957'de teşkilâtlanan yelkencilik daha sonra gelişmiş ve

Türk yelkencileri Avrupa'da, Akdeniz Oyunlarında ilk derecelerde yer almış, şampiyon olmuşlardır. Türkiye'de halen tüm ilgilenenlere yönelik çok sayıda yelken kulübü vardır.

Yelkenli Nasıl Kullanılır?

İyi bir yelkenli tekne, her şeyden önce sağlam, dalgalara dayanıklı

ve hepsinden önemlisi yelkenle yürütülme için özel olarak yapılmış olmalıdır. Yelkenli bir tekne genel olarak rüzgârı arkadan aldığı zaman en fazla hıza erişir. Çok eskiden gemicilik pek fazla ilerlememişken yelkenliler rüzgârla beraber giderler, geri dönmek için mevsimin değişip, rüzgârların ters yönden esmesini beklerlerdi. Gemiciler yelken bilgilerini geliştirip, dümen kullanmasını öğrendikten sonra rüzgâra karşı da gitmeyi başardılar. Yelkenli bir teknenin rüzgârı alış yönüne göre, hareketine çeşitli adlar verilir. Rüzgârı tam arkadan alarak ilerleyen yelkenliye PUPA GİDİYOR, yandan alarak gidene APAZ GİDİYOR denilir.

Bu yaz günlerinde biraz tehlikeli de olsa yelkencilik insanı rahatlatan ve kendisini mükemmel hissettiren bir spordur. Yaşımız ilerledikçe bu tip sporların ne kadar zevkli olduğunu da öğreneceğiz.

ALICAN

ALICAN KIMYA LABORATUVARINDA

Gezimize laboratuvardaki uzmanların incelemelerinden başlıyoruz

SES KİRLİLİĞİ "GÜRÜLTÜ"

İşitme yeteneğinin korunması amaçları için işyerinde oluşan gürültünün bir değerlendirilmesi yapılmıştır. Böylece ses standardı ölçülere bağlanmıştır. Ayrıca, gürültü, konuşmanın anlaşılabilirliği yönünden de değerlendirilmiş, standardı oluşturulmuştur.

Arkadaşlar, işitme nedir? gürültü nedir? Önce bunlar üzerinde duralım.

Bilirsiniz ki işitme organımız kulaktır. Kulak ise üç kısımdan oluşur. Ses toplayan "dış kulak", sesi iç kulağa ulaştıran "orta kulak" ve duyumu gerçekleştiren "iç kulak".

Sesler frekansla ölçülür.

İnsanın, konuşma sırasında çıkardığı seslerin frekansı da 125 ile 4000 herts arasında değişir. İç kulak ses dalgalarını denge ve işitme sinirleri ile bağlı olduğu beyin kabuğuna ulaştırır burada ses dalgaları, duyuma dönüşür. Böylece beyin kabuğu, aldığı uyarılardan yararlanıp sesler ve sesleri yaratan ortam arasında zihinsel bağ kurar. Sonuçta dili oluşturan semboller ortaya çıkar.

Gürültü nedir?

İnsanın canını sıkan her ses o insan için bir gürültüdür. İnsan sesleri, hışırtılar, çitirtılar, dere çağlıları birer doğal gürültüdür. Bunun yanında endüstri, makina ve kuruluşların ulaştırma araçlarının, işyerlerinde iş sırasında

çıkan sesler de yapay gürültülerdir.

Gürültülerin başlıca nedenleri çarpma, çarpışma, akış, sürtünme, sürtüşme, patlama, manyetik ve mekanik kuvvetlerdir.

Gürültüleri, istemli ve istemsiz, faydalı veya faydasız, düzenli ve düzensiz, ani ve geçici veya çevreye ait sürekli diye sınıflayabiliriz.

Demek oluyor ki gürültüler, insanın duymak için çabaladığı seslerdir. Komşuların çene çalması, bitişik konuttan gelen melodi, musluktan damlayan suyun sesi, bir inşaattan gelen sesler, otomobil klaksionlarından çıkan sesler birer gürültüdür.

Zamanımızda insanlar artık gürültüden kaçamaz. Ancak, gürültü söylendiği gibi zararlı mıdır?

Gürültü en çok, kulakta değişik tepkilere neden olur. İşitme yorgunluğu, kulakta hasar ve sonuçta sağırılık. İş yerinde bazı işçilerin gürültü ortamında kalmaları, onlarda işitme

kaybı ve kulakta zarar oluşturur. Otomobil yapımı yeri, tekstil fabrikaları, inşaat yerleri, sebze konserveleri, meyve suyu ve süt fabrikalarında gürültü çok olur. Buralarda tam sağırılık görülmesi bile işitme azlığı kaçınılmaz olur.

Bu gibi işyerlerinde gürültüyü azaltmak imkânsız ve pahalıdır. Onun için işçilerin kulaklarını özel başlıklar veya tıkaçlarla korumaları gerekir.

Gürültü, vücut için de zararlı bir çok etkiler gösterir. Kalp damar sistemi gürültüden etkilenir. Kalp hızlı atar ve damarlar daralır. Sonuçta kan basıncı yükselir.

Gürültü solunum sistemini de etkiler. Düzenli soluk alış veriş engellenir. Sindirim sistemi etkilenir ve mide rahatsızlıkları oluşur. Besinlerin bağırsaklardan geçişi yavaşlar.

Gürültü, zorlama (stres) etkisi de yapar. Böbreküstü bezleri bol adrenalin salgılar. Bunun sonucunda salgılama sisteminin düzenini az veya çok bozabilir.

Gürültü görmeyi de bozar. Renklerin karıştırılmasına neden olur. Kalp, dolaşım ve sinir sistemlerinin normal çalışmalarını aksatır. Hatta bellek ve ruh bozukluklarına yol açar.

Gelişmiş toplumlarda halk sağlığını korumak önemli bir iştir. Bu toplumlarda, halk sağlığını korumakla görevli kuruluşlar, gürültüyü tamamen yok etmek için uğraşmışlardır.

Bu kuruluşlar, mevcut hastalıkları oluşturan, ilerleten gürültüyü, zararlı olma sınırının altına düşürmeye çalışıyorlar. Bunun için de gerekli koruyucu tedbirleri alıyorlar. Bizde de TSE, gürültüyü ortadan kaldırmak ya da en az seviyeye indirmek için çalışmalar yapmak-tadır.

DİKKUYRUK

Yurdumuz doğal zenginliklerinden biride su kuşu çeşidinden Dikkuyruklardır. Dünyada Dikkuyruk bakımından en zengin ülke Türkiye'dir.

Dikkuyruk dik kuyruklu ördekler cinsinin tek üyesidir. Dikkuyruk, tüyleri ve pas rengi ile kestane rengi arasında değişen tüyleri ile tanınır.

Erkek dikkuyruklar; beyaz başları, başa bitiştiği yerde şişik görünümlü, gök mavisi gagaları ile dikkati çekerler.

Dikkuyruklar, Batı Akdeniz'den Orta Asya içlerine kadar uzanan geniş bir alanda yaşarlar. Bu türün, bu alan içindeki dağılımı düzensizdir. Dünyanın çok ender bir türü olan bu dikkuyrukların sayıları da çok azdır. Son tahminlere göre sayıları 12 bin kadardır.

Dikkuyruk dağılımının en yoğun olduğu yerler, Doğu bölgesinde bulunur. Bu bölgedeki yerler ise Türkiye, Batı Sibirya, Kazakistan, İran ve Pakistan'dır. Bu kuş türü, bu bölgede büyük ölçüde göçmen kuş özelliklerini gösterir.

Bunlar, Batı Sibirya ile Kazakistan'ın step göllerinde ürerler. Daha sonra bu kuşlar; Türkiye, İran ve Pakistan'a göç ederler. Bu ülkeler onlar için kışlama bölgeleridir. Türkiye'de daha az sayıda üreyen Dikkuyruk nüfusu da vardır.

Batı Sibirya ve Kazakistan'da üreyen Dikkuyruklar'ın çoğu Türkiye'de kışlarlar. Türkiye'de kışlayan bu Dikkuyruk sayısının %70'i, Burdur Gölü'nde barınır. Burdur Gölü, birçok su kuşu tarafından kışın barınma ve üreme alanı olarak kullanılır.

Bunların arasında özellikle Dikkuyruklar göze çarpar.

Küçük, sığ, tatlı su ile acı su arasında değişen alanlar, Dikkuyrukların üreme alanlarıdır. Buralarda su altı bitkiler boldur. Sazların gür bir şekilde yetiştiği son derece üretken alanlardır.

Kışlık alan ise genellikle büyük, acımsı ile tuzlu arasında değişen göller ya da geniş sığlıklar ve koylardır.

Dikkuyruk, karada güçlkle hareket etmesine yol açacak kadar suya dalmaya elverişli bir yapıya sahiptir. Göç dışında, uçarken çok ender görülür. Daha çok suya bağımlı olarak yaşar. Kışıkta iken ve bir de çiftleşmeden sonra yılda iki defa kanat tüylerini döker. Besin kaynağı ise su bitkilerinin tohumları veya bitkisel kısımları ve böcek yavrularıdır.

Dikkuyruklar kışın toplu olarak yaşarlar. Üreme sırasında küçük gruplar halinde dağılırlar. Üreme mevsimi uzun sürer. Diğer su kuşlarına göre daha güç meydana gelir. Dişi Dikkuyruk yuvayı sazlıklar içine kurar ve ortalama altı yumurta yumurtlar. Kuluçka süresi ise 22-24 gündür. Yumurtadan çıkan yavrular, kısa sürede dolma ve anneden bağımsız olarak beslenme yeteneğini kazanırlar.

Türkiye, kuşlar açısından Avrupa'nın en önemli merkezidir. Kuş alanlarımızda dünyada son derece ender görülen kuşlardan önemli büyüklükte topluluklar bulunur. Hatta Avrupa'da bulunmayan bazı kuş türleri de ülkemizde yaşar. Dikkuyruk işte bunlardan biridir. Burdur Gölü ise Dikkuyruklar için son derece önemli barınma alanıdır.

Burdur Gölü kışın Dikkuyruklar için kı-

şın da barınmaya en uygun önemli bir çevredir. Kış aylarında donmayan bu gölde, dünyadaki Dikkuyruk sayısının %75'i kışlar.

Eylül ve Nisan ayları arasında bölgede gözlenen bu kuş türünün sayısı Aralık ve Ocak aylarında daha da artar. 1991 Şuba-

tında en az 13 bin olarak sayılmıştır. Tüm dünyada toplam sayısının tahmini olarak 18 bine ulaştığı olmuştur.

Su kuşları ile Burdur Gölü, Türkiye'nin doğal güzelliklerinin en önemli bir parçasıdır. Bu güzelliğin korunması, Dikkuyrukların da korunması olacaktır.

BOĞAZKÖY (HATTUŞAŞ)

Boğazköy (Hattuşaş), Çorum ili Boğazkale ilçesi sınırları içindedir.

Hattuşaş, Anadolu'da ilk teşkilâtli devleti kuran Hititlerin (Etilerin) başkenti idi. Hattuşaş'ın Anadolu arkeolojisinde olduğu kadar dünya arkeolojisi bakımından da önemli bir yeri vardır. Boğazköy harabelerini ve Yazılıkaya Açık hava Mabedini, bilim dünyasına ilk defa 1834'te Fransız Charles Texier tanıttı. 1858'de Büyük Mabetin toprak üstündeki kısımların plânı çıkarıldı. 1863'de Yazılıkaya araştırıldıkça Nişante-

pe'deki yazıt, 1894'te ise çivi yazılı tabletler bulundu. 1906'da ilk düzenli kazılara başlandı. Bu çalışmalar, Boğazköy-Hattuşaş'ın Hititlerin başkenti olduğunu kanıtladı.

Bu kazılara bugün de devam edilmektedir.

Kazı ve araştırmalar, kent içindeki ilk yerleşimin M.Ö. 3 bin yılı sonlarında olduğunu göstermiştir. Bu dönem ise, Eski Tunç Çağıdır. Fakat Boğazköy'ün gerçek

tarihi, M.Ö. 1900 ve 1800'e rastlar. Bu tarihlerde Asurlu tüccarlar Boğazköy'e yerleşmiş ve yerli halk ile ticari ilişkilerde bulunmuşlardır. Bu tüccarlar, yazı kullanmayı biliyorlardı. Bunlara ait çivi yazılı tabletlerden birinde Boğazköy'ün adı Hatti dilindeki şekliyle "Hattuş" olarak yazılmıştı.

M.Ö. 1700'de Orta Anadolu Hitit egemenliğine girdi. M.Ö. 1600'lerde Boğazköy, Hitit Devletinin başkenti oldu. Adına da Hitit diline uygun olarak Hattusa veya Hattuşaş dendi. Boğazköy'de yaşayan ilk kral "Hattuşalı" anlamına gelen Hattuşili'dir.

M.Ö. 1450 yıllarında Hitit Devleti gelişerek, bir imparatorluk haline geldi. Başkent Hattuşaş'da birçok bayındırlık eserleri ile süslendi. Öncelikle Kral IV. Tuhaliye ve II. Suppiluliume zamanında, M.Ö. 13. yüzyılda en parlak dönemini yaşadı. Bu dönemlerde kent, planlı ve programlı olarak gelişti. Saray ve Tapınaklar mahallesi, çeşitli anıtlar ve bunları çevreleyen surlar yapıldı.

di. Böylece 2 km²'yi aşan bir kent meydana geldi.

M.Ö. 1200 yıllarında kent, ani bir facia ile çöktü ve imparatorluk yıkıldı. Kent ancak, M.Ö. 8'inci yüzyılda Frig çağında yeniden canlanmaya başladı. Roma ve Bizans dönemlerinde ise Boğazköy, küçük bir yerleşim merkezi olarak kaldı.

Boğazköy, bugün Tarihi Millî Park olarak kabul edilmiştir. Görülecek başlıca yerler, Büyük Hitit İmparatorluğu'nun geç dönemlerine aittir. Bunlar, yol güzergâhında sıra ile Aşağı Şehir'deki "Büyük Mabed (1 nolu mabet, şehir surları ve üzerindeki anıtsal kapılar olan aslanlı Kapı, Poterni ile Yerkapı ve Kral Kapısı), Yukarı Şehir'de ise sayıları 31'e ulaşan tapınaklar, Nişantepe, Krallık sarayı ve diğer yapılar ile Büyük Kule'dir.

Frig Çağı'na ait en önemli yapılar ise Bastionu ile Güney Kale'dir. Ayrıca, Boğazköy'deki müzede ören yerinin önemli buluntuları sergilenmektedir.

Anadolu uygarlıklarının zengin bir ürünü olan Hattuşaş, Türkiye Kültür Turizmi bakımından da önemlidir.

Eğer, binlerce yıl öncesinin kültür ürünlerini görmek istiyorsak Ankara'ya 208 km uzaklıktaki Boğazköy'e gidelim.

TCDD AÇIK HAVA BUHARLI LOKOMOTİF MÜZESİ

TCDD Açık Hava Buharlı Lokomotif Müzesi, Ankara Garı'nın arkasında 12.600 m²'lik geniş bir alanda bulunmaktadır. Bu açık hava müzesinde artık hizmet dışı kalmış, çeşitli tipte 10 adet eski buharlı lokomotifler sergilenmektedir.

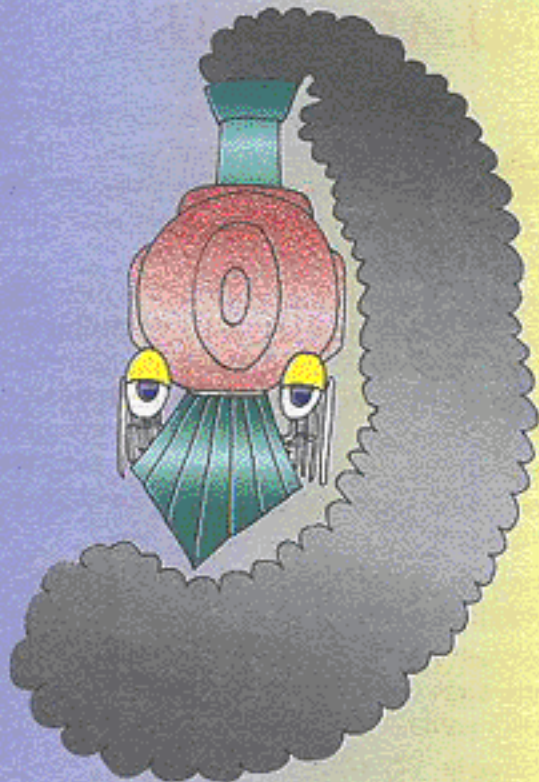
İstasyon, gar trenden ayrı düşünülemez. Ankara Garı'nın Türkiye Cumhuriyeti tarihinde önemli bir yeri vardır.

Açık Hava Müzesinin yanındaki Ankara Garı 37 yıldan beri hizmet vermektedir.

Atatürk de, 1937 ve 1938 yıllarında yurt gezilerine çıkarken bu gardan, özel treni olan 'beyaz tren'e binmiştir.

Bu gardan önce, Atatürk'ün önderliğinde kurulan Gazi Orman Çiftliği içinde Gazi İstasyonu vardı. Ankara Gazipaşa (Gazi) İstasyonu, 1926'da yapılmıştır. Cumhuriyet döneminin anıt niteliğindeki ilk eserlerindendir. Atatürk, yurt gezilerine Ankara Gar'ından önce hep bu istasyondan çıkmıştır.

Gazi İstasyonu Gazi Orman Çiftliği / ANKARA

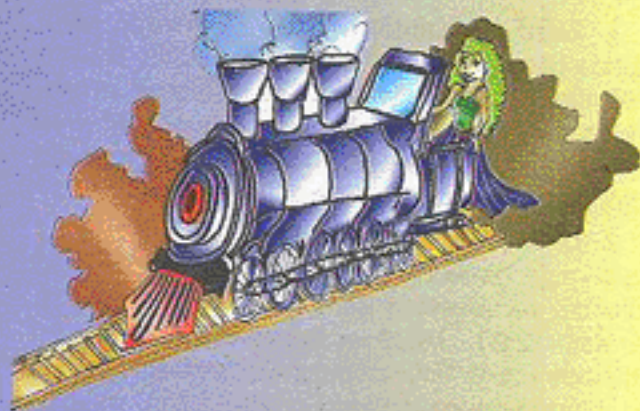

Adres : TCDD Açık Hava Buharlı
Lokomotif Müzesi
TCDD Genel Müdürlüğü GAR/ANKARA
Pazartesi günü dışında her gün açıktır.
Saat: 08.30-12.00 / 13.00-17.30

DEMİRYOLU MÜZESİ VE SANAT GALERİSİ

Ankara Garı'nın iki katlı taş binası Demiryolu Müzesi ve Sanat Galerisi olarak kullanılır. Bina, 1924 yılında yapılmış bir Cumhuriyet dönemi eseridir.

Giriş katında sergiler düzenlenir. Müze olarak kullanılan birinci katta, demiryolu tarihi ile ilgili eserler sergilenir. Bunlar; buharlı lokomotif parçaları, hareket ve yol fenerleri, yol ölçü aletleri, para çantaları ile çeşitli tablolarıdır.

Adres: Demiryolu Müzesi ve Sanat
Galerisi,
TCDD Genel Müdürlüğü
GAR/ANKARA

GEMİ ADAMLARI

Gemicilik eskiden olduğu gibi bugün de önemli bir iş koludur. Gemicilik bir meslektir ve bu meslekte çalışan insanlara gemi adamları denir. Her geminin sefer bölgesine ve tonajına göre gemi adamı çalıştırması zorunludur.

Ayrıca gemilerin uymaya zorunlu olduğu diğer konular **TSE'nin Standard Hazırlama Grubu** tarafından hazırlanmıştır. Bunlardan birisi "**Gemilerin genel yerleşim planlarından detayların gösterilmesi**" standardıdır. Bu standard gemide genel yerleşim planlarının hazırlanmasındaki sembollerini tanımlar ve bu semboller gemi adamları için hayati önem taşır.

Şimdi bir gemide çalışan bu gemi adamlarının görevlerini tanıyalım.

Gemileri **KAPTAN (SÜVARİ)** yönetir. Gemide kaptana bağlı üç bölüm ve bu bölümlerde çalışan görevliler vardır.

- Güverte Bölümü,
- Telsiz Bölümü,
- Makine Bölümü,

Kaptan (Süvari): Gemiye sevk ve idare eden, geminin tüm sorumluluğunu kendinde toplayan yetkili kişidir. Büyük ticaret ve hizmet gemilerinde kaptana "Süvari Bey" diye hitap edilir.

Güverte Bölümü:

1. Zabıt (2. Kaptan): Geminin güverte bölümünde personel, idare ve disiplin amiridir. Makine bölümünün dışında, geminin tüm bakım tutum işlemlerinden sorumludur. Ayrıca limandaki yükleme ve boşaltma işlerine bakar. Karşılıklı konuşmalarda "Efendi Kaptan" diye hitap edilir.

2. Zabıt (3. Kaptan): Geminin ülkelere giriş çıkışları için gerekli belgeleri hazırlar. 2. Kaptana yükleme ve boşaltma işlerinde yardımcı olur. Öğlen saat 12:00 - 16:00 ve sabah saat 00:00-04:00 arasında köprü üstünde seyir vardiyesi (nöbeti) tutar. Gemilerde kendisine "Efendi Kaptan" diye hitap edilir.

3. Zabıt (4. Kaptan): Geminin Köprü üstündeki; cihaz, donanım ve eşyalarını seyir için hazırlar. 2. kaptanın yardımcısıdır. Sabah Saat 08:00-12:00 ve akşam saat 20:00-24:00 arasında köprü üstünde seyir vardiyesi tutar. Gemilerde "Efendi Kaptan"

diye hitap edilir.

Güverte Lostromosu (Reis): Gemicisi ve miçoların amiridir. Usta gemiciden aldığı talimata göre güverteye ait işlerine diğer çalışanları gemicileri birlikte yapar ve yaptırır. Saat 08:00-17:00 arasında çalışır. Kendisine "Reis" diye hitap edilir.

Usta Gemicisi: Tecrübeli gemicilerdir. Reisin 2. Kaptandan aldığı talimata göre vereceği işleri yapar. Bunlar; raspa, boya, temizlik gibi işlerdir. Seyirlerde ikişer saatlik dümen veya gözcü olarak seyir vardiyası tutar.

Limanlara yanaşma ve kalma durumunda baş ve kıç taraftaki yerine geçer. Burada halat ve demir manevrasındaki görevlerini yapar. Limanlarda liman vardiyası tutar. Vardiya dışında saat 08:-17:00 arasında çalışır.

Fenerci: Usta gemiciler arasından seçilir. Reisin yardımcısı ve malzeme sorumlusudur.

Gemicisi: İlk uyum dönemini atlatmış muçoluktan gemiciliğe geçmiş, Usta gemicilerle aynı işi yapan görevlidir.

Muço: Gemicilerle birlikte kendisine verilen tüm görevleri yapan acemi denizcidir. Deneme ve çalışma süresi sonunda gemiciliğe yükselir.

Kamara Bölümü:

Sağlık Zabiti: Geminin personelinin sağlık işlerine bakar. Kumanya işleriyle de ilgilenir.

Aşçı: Kuzineden (gemi mutfağı) sorumludur. Yemek ve ekmek işlerini yapar. Gemi büyüklüğüne göre sayıları artar.

Kamarot: Zabıtlara sabah, öğle ve akşam yemeği ile çay servislerini yapar. Bulaşıkları yıkamaktan, gemi mutfağı, zabıtlar kamera ve salonlarının temizliğinden de sorumludur.

Mürettebat kamarotu da bulunan gemilerde, bu göreve atanan kamarot, diğer personel için de bu işleri yapar.

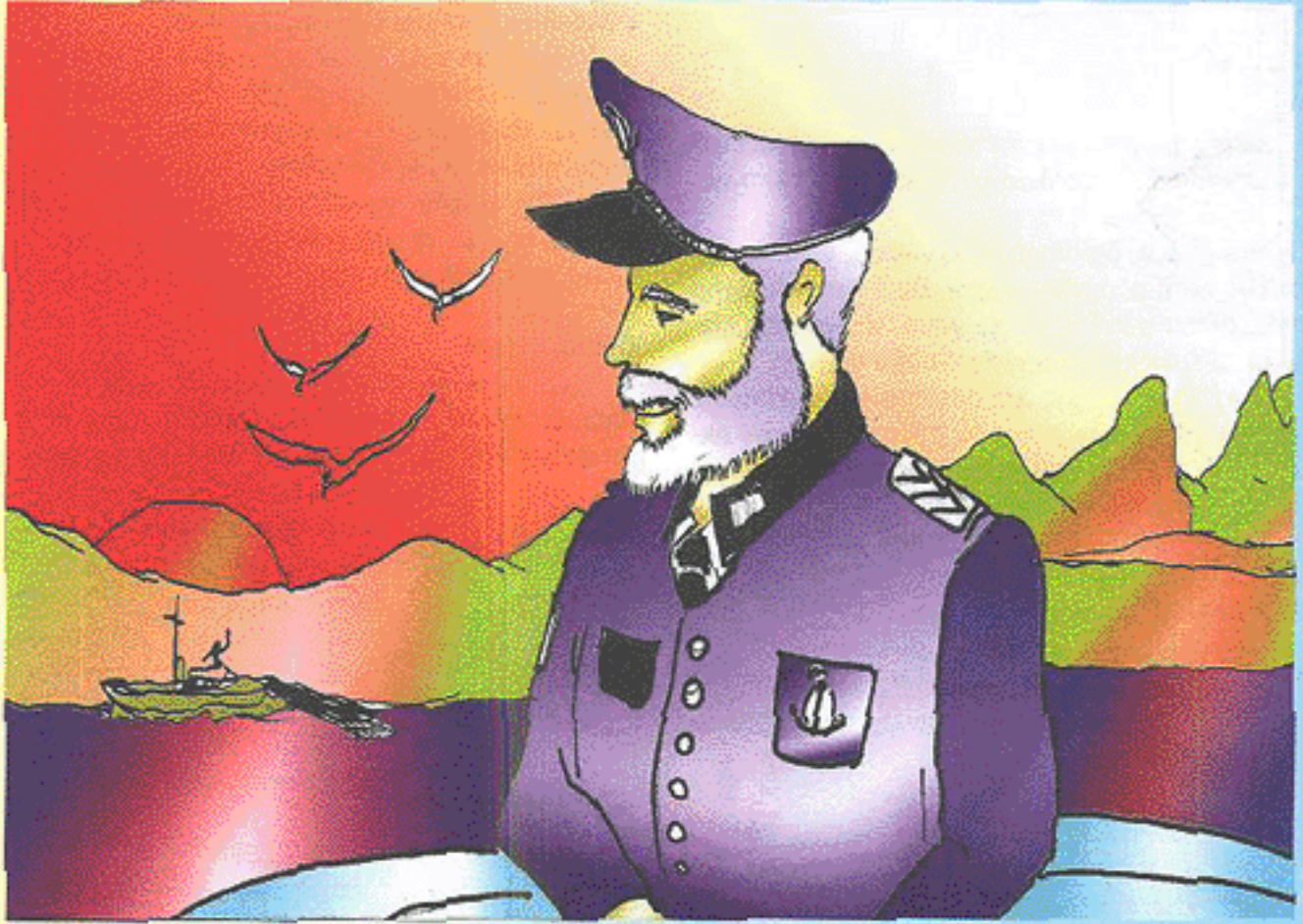
Telsiz Bölümü:

Telsiz Zabiti: Doğrudan doğruya kaptana bağlıdır. Uluslararası sözleşmelere göre, geminin üst, iletişim işlerine bakar. İstasyonlardan verilen hava raporlarını, seyir uyarılarını alır. Geminin resmi mürettebatın özel haberleşme işlerini yürütür.

Makine Bölümü:

Baş Mühendis (Çarkçıbaşı/Baş Makinist): Geminin ana ve yardımcı Makinelerinin işletilme-

sinden sorumlu ve yetkilidir. Gemilerde kendilerine "Çarkçıbaşım" veya "Başmühendisim" diye hitap edilir.

Makine 1. Zabiti (2. Mühendis/Makinist): Gemi makinisti bakım tutumları ve işleyiş işlerinden sorumludur. Akşam saat 16:00-20:00 ve sabah saat 04:00-08:00 arasında makine dairesinde seyir vardiyası tutar.

Makine 2. Zabiti (3. Mühendis/Makinist): Makine bakımı ve tutumlarında ikinci mühendise yardımcı olur. Makine ve belgeler ile ilgilenir. Sabah saat 00:00-04:00 ve öğle saat 12:00-16:00 arasında makine dairesinde seyir vardiyası tutar. Kendisine "Üçüncü Bey" veya "Üçüncü Çarkçım" diye hitap edilir.

Makine 3. Zabiti (4. Mühendis/Makinist): 2. Mühendisin yardımcısı olur. Makine dairesinde sabah saat 08:00-12:00 ve akşam saat 20:00-24:00 arasında seyir vardiyası tutar. Kendisine "Dördüncü Bey", "Dördüncü Çarkçım" diye hitap edilir.

Elektrik Zabiti: Geminin elektrik işlerinden sorumlu yardımcı zabittir.

Makine Lostromosu: İkinci Mühendisin verdiği emirler için uygun yağcı ve silicileri çalıştırır. Saat 08:00-17:00 arasında çalışır.

Yağcı: Makine dairesinde verdiğine zabıtları ile seyir ve liman vardiyası tutar. Üstleri tarafından verilen işleri, belli zamanlarda yapılması gereken bakım yapar.

Ateşçi: Buhar kazanlı gemilerde çalışan veya büyük tonajlı tankerlerde görev yapan makine personelidir. Yağcı gibi vardiya tutar. Geminin kazanı ve kazanla ilgili aletlerle ilgilidir.

Silici: Makine işlerinde verilen görevleri yapar. Seyir ve liman vardiyası tutar.

Fiter: Gemideki kaynak ve onarım işlerini yapar.

Pompacı: Tankerlerde valf açma-kapama işlerini görür.

İSHAL

İshal, gelişmekte olan ülkelerde küçük çocuklar arasında sık görülen bir hastalık ve ölüm nedenidir.

Her çocuk, ömrünün ilk iki yılında, yılda ortalama üç veya dört ishal geçirir. Bazı yerlerde daha fazla görülebilir. Her yıl dünyada 2 milyondan fazla çocuğun ishal nedeniyle öldüğü görülür.

İshal olayları, çocukta beslenme bozukluğuna yol açar. Ayrıca büyüme ve gelişme sürecini aksatır. Bu nedenle beslenme yetersizliği olan çocuklar, daha sık ve şiddetli ishalere yakalanırlar. Bu ise yüksek bir ölüm tehlikesi demektir.

İshal olayları, çocuk hastahane veya servislerinde yatan hastaların yüzde otuzunu aşkındır. Bu ise gereksiz yere ulusal kaynakların israfı demektir.

İSHAL BELİRTİLERİ

Akut ishal birden bire başlar. Günlerce sürebilir. Genel olarak bulaşıcıdır. Bakteriler, virüsler, parazitler ishale yol açabilir. İshalin en büyük etkisi de vücutta su kaybı ile görülür.

Sulu İshal

İshale yol açan bakteriler, virüsler ağız yolu ile vücuda girer. İnce bağırsağın üst kısmında çoğalır. Toksin salgılar. Sonra ince bağırsağın son kısmına ve kolona gelerek bu bölgedeki mukozayı tutarlar.

İshale yol açan bakteriler ince barsağın mukozaya hücrelerine bağlanarak, kolonun aşırı sıvı salgılamasına yol açarlar. Bu durum ise sulu ishale sonuçlanır.

Sulu ishalede, hastanın çoğu zaman ateşi yoktur veya hafif ateşi görülür. Bu ishal, tuz, bikarbonat, gibi temel maddelerin kaybına yol açar. Bu kayıpların miktarı ve hızı hastalığın ağırlığını gösterir. Bazı ishallerde bütün bu hastalıkta su kaybı

yetişkinlerde saatte bir litreyi bile aşar.

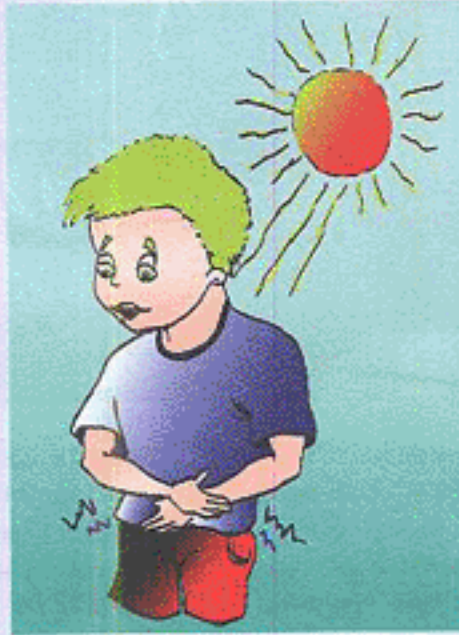
Virüsler de sulu ishale yol açabilirler. İnce bağırsakta hücrelerde çoğalırlar. Hücrelere zarar verirler. Bağırsakların normal emme görevlerine engel olarak ishale yol açarlar. Bu durumda dışkı genellikle suludur ve mukozaya tutmadığı sürece dışkıda çok az iltihaplı hücre vardır. Hatta sık sık kusar ve ateşlenir ve mide karın krampı geçirir.

İltihaplı İshal

Bazı bakteriler ince bağırsağı istila ederek iltihaplı bir ishale yol açabilirler. Bu kalın bağırsağı da istila edip dışkıda iltihap hücreleri oluştururlar.

Genellikle karın krampları, ıkınıp zorlama ve ateşle birlikte sık sık ve az miktarda kanlı ishal görülür.

Sulu ishale göre, iltihaplı ishalede sıvı kaybı daha az olur. Ancak bu tür ishal, beslenme yetersizliği olan çocuklarda çoğu zaman öldürücü olabilir.

İSHAL TEDAVİSİ

* İshal ve kusma sırasında sıvı kaybedilir. Sıvının derhal yerine konması ilk şarttır. Ağızdan sıvı verme tedavi yöntemidir.

* İshal sırasında su kaybının önlenmesi de önemlidir. Çocuğa normalden daha fazla su verilir. Bunlar; anne sütü,

su ile karıştırılan sütlü besinler, nişasta ve tuzu içeren evde hazırlanmış sıvı yiyecekler. Çocuğa günde 5-7 defa hazmı kolay yiyecekler verilir. Tahıl ile et ve balıktan oluşan besinler tavsiye edilir.

Su kaybı belirtilerine karşı da önceden tedbir alınmalıdır.

TAVSİYELER

Çocuklar, taze, temiz ve iyi pişirilmiş yiyecekler yeyip, temiz içme suyu içmelidir.

Sadece su kaybını değil, ishalin de nasıl önleneceğini öğrenmelisiniz.

ÇOCUK TİYATROSU

Biz çocuklar yetişkinler kadar geniş bir çevreye sahip değiliz. Bizim ailemiz ve okulumuz vardır. Bu nedenle, dar olan bu çevrede yaşanan her olay doğal olarak ilgimizi fazlasıyla çeker. Ancak uzun yıllardan beri var olan ama henüz gerekli önemin gösterilmediği bir çalışma, bizim bu dar çevremizi oldukça genişletiyor. Bu çalışmada hepimizin de tahmin ettiği gibi TİYATRODUR.

Çocuk tiyatrosu dendiğinde ilk aklımıza gelenler nedir?

Kuklalar, küçük çocukların oynadığı; eğitici, öğretici ve bazen izleyenlerin de katılabildiği oyunlar...

İşte Karadenizli kardeşlerimiz böyle bir oyunla eğleniyor, gülüyor ve öğreniyorlar. Ordu Belediyesi Karadeniz Tiyarosu bu dönem ÖNCE KALİTE adlı bir çocuk tiyatrosu gösteriyor. Oyun 1,5 yıllık bir çalışmanın ürünü.

Bu oyunda tüketici ve kalite konusu işleniyor. 7 oyuncuyla birlikte toplam 12 kişinin emekleri ile ortaya çıkan ÖNCE KALİTE iki grubun çelişmesini işliyor. Kalite grubu, insanları tüketicilik konusunda bilgilendirmeye çalışıp, kendi kurmuş oldukları kulübelerinde son kullanma tarihi

geçmiş olan yiyecek ve içecekleri toplayıp, onların kullanılmamasını sağlayarak, iyiliği temsil ediyor...

Diğer grup yaramazlar ise yiyecek ve içecekleri çalıp tüketerek kötülüğü temsil ediyorlar.

Herhalde oyunun sonunda kimin kazandığını söylememize gerek yoktur.

Ordu Yorum, Tribün, Ordu Hürses gibi yerel gazetelerde olumlu eleştiriler alan bu oyunun yazarı Ufuk Ersoy, ÖNCE KALİTE'nin tüm Karadeniz illerinde sergileneceği müjdesini verdi.

10 yıldır TSE ailesinin üyesi

olan Ufuk Ersoy uzun zamandır tiyatro sanatı ile ilgileniyor. Ordu Belediyesi Karadeniz Tiyatrosunda amatör olarak oyunculuk da yapan Ersoy şu ana kadar 25 oyunda görev aldı. Önce Kalite'yi 1,5 yıllık yoğun çalışmasıyla hazırlayan Ufuk Ersoy, bu 2 perdelik oyunu çocukların gelişimi için çok önemli olan çocuk tiyatrosuna bir katkı olarak değerlendiriyor.

Karadenizli arkadaşlarımızın bu çabalarının tüm dostlarımıza örnek olmasını ve her sayıda yeni bir tiyatro müjdesi ile karşınıza çıkmayı diliyoruz.

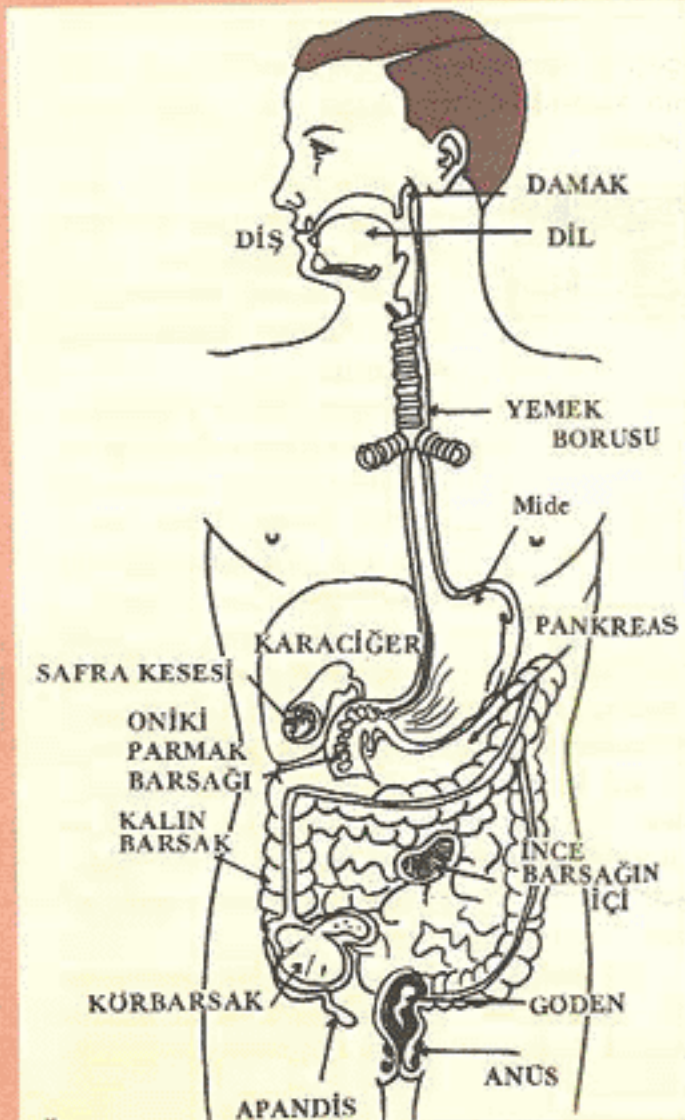
SİNDİRİM SİSTEMİ

Sindirim;

Vücudumuzun çalışması için besinlerin sağladığı enerjiye ihtiyacımız vardır.

Acıktığımız zaman vücudumuzun besine ihtiyacı olduğunu anlarız. Çeşitli besinler yeriz. Susadığımız zaman da su gibi sıvı içecekleri içeriz.

Sindirim ise ağızdan alınan bu besinle-

rin vücut içinde yararlanılabilir hale getirilmesi işlemidir.

Vücutta besinlerin değişmeye uğraması işlemi yirmi dört saat kadar sürer. Sindirim, ağızdan anüse kadar uzanan 9-10 metrelik uzun ve dolambaçlı bir boru biçimindeki aygıtta olur. Bu aygıtta sindirim sistemi denir.

Sindirme ve Boşaltma

Ağızda

Çoğu zaman önceden pişirilen yiyecek-

ye iner. Midenin çıkardığı çok güçlü öz sular, parçalama ve ufalama işlemine devam eder. Böylece besin maddeleri bir sıvıya dönüşür.

Barsakların İşlevi

Bundan sora mideden ayrılarak *ince barsağa* geçer. Vücutta yarayan maddeler, barsak çeperinde emilir ve kana karışır. *Karaciğer* ve *Pankreas* da bu sindirim işine yardımcı olur. Sonunda iyice küçülen besinler hücreler tarafından kullanılır.

Barsak çeperinden geçemeyen besin parçaları, vücut için yararsızdır. Bunlar, yollarına devam eder ve *kalın barsağa* geçerler. Bu dışkı maddeleri, *göden*e kadar gidip *anüs* yolu ile vücuttan dışarı atılır.

ler veya çiğ yiyecekler, *ağız* yolu ile alınır. Ağızda dişlerle çiğnenerek küçük parçalara ayrılır. Ağızda *tükürük bezleri* vardır. Tükürük bezleri günde yaklaşık bir litre Tükürük salgılar. Çiğneme işi, kimyasal özelliğe sahip tükürük ile tamamlanır. Böylelikle ağızdan alınan besin kolayca yutulan bir lokma olur.

Midenin İşlevi

Lokma, ağızdan *yemek borusuna*, oradan da geniş bir torbaya benzeyen *mide-*

İşte insan vücudu, böylece sindirim yolu ile kendisi için gerekli maddeleri seçip alır. Ötekileri de dışkı olarak dışarı atar. Bunun için sindirim işine önem vermeli, besinler sağlık kurallarına uygun seçilip hazırlanmalıdır.

Fazla yemek, kötü veya çok soğuk yiyecekler, sindirim güçlükleri yaratır. Besinler sindirilemeyince mide ağrısı, bulantı, terleme, kusma ve ishaller meydana gelir. En iyi tedavi ise, sindirim aygıtını yormayan yiyecekler yemektir.

TÜRKİYE'DE İLKLER

İLK HAFTALIK MİZAH DERGİSİ

Hangimiz sevmeyiz karikatürleri, komik yazıları. İşte Türkiye'de yayımlanan ilk mizah dergisinin kısacık hikayesi:

İlk mizah dergisi 3 Eylül 1908'de yayınlanmaya başlanan KALEM'dir. Türkçe ve Fransızca basılan dergi 1911'de kapanmıştır. Derginin sorumlusu ve başyazarı Salah Cimcoz'du. Cem'in karikatürleri ve İzzet Melih'in fıkraları bu dergide yayınlanmıştı. O yılların en önemli mizah dergisiydi. Eğer merak ediyorsanız tamamını Ankara'daki Milli Kütüphanemize yaptığınız bir ziyarette inceleyebilirsiniz.

İLK MİLLÎ MARŞ

*"Korkma sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak..."*

1921 yılında, Marif Vekaletince (yeni adıyla Milli Eğitim Bakanlığı) millî marş için bir yarışma düzenlenmiş ve 500 lira ödül konulmuştu. Yarışmaya 724 şiir katılmıştı. Ödüllü olduğu için yarışmaya katılmayan Mehmet Akif Ersoy'a kaygılı olmaması söylenince KAHRAMAN ORDUMUZA diye sunduğu **İSTİKLÂL MARŞI** başlıklı şiirini, yarışma kuruluna gönderdi. TBMM'nin 12 Mart 1921 günü toplantısında İstiklâl Marşı, millî marş olarak kabul edildi.

İstiklâl marşımızın bestelenmesi için de bir yarışma açılmıştı. 24 bestecinin katıldığı bu yarışma Kurtuluş savaşı nedeniyle tamamlanamadı. Seçici Kurul 1924 yılında Ali Rıfat Çağatay'ın bestesini benimseyerek okullara duyurmuş ancak bu beste 1930'dan itibaren değiştirilmiştir. 1930 yılında bu bestenin yerine Cumhurbaşkanlığı Orkestrası Şefi Zeki Üngör'ün bestesinin çalınması istendi. Bu güne kadar İstiklâl Marşı bu iki büyük insanın eseri olarak anılmaktadır. Savaş sırasında ortaya çıkan bu marş, hepimizin yüreğini titretmeye devam etmektedir.

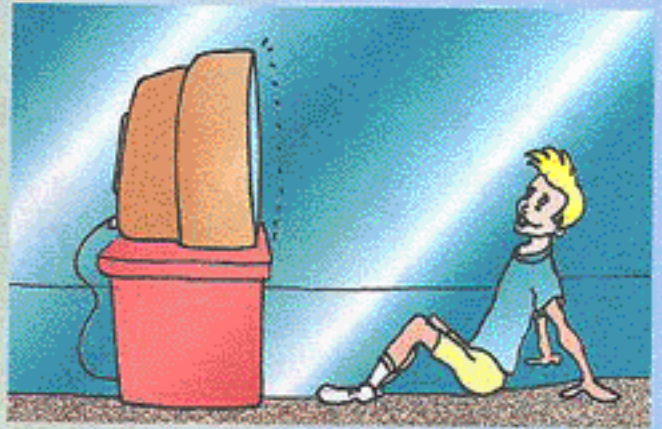

DÜNYA'DA İLKLER

TELEVİZYONDA İLK ÇOCUK PROGRAMI

Hemen her gün televizyonlarımızda izlediğimiz, özellikle bizim için hazırlanmış olan programların ilk ne zaman ve nasıl ortaya çıktığını biliyor musunuz? İşte televizyondaki ilk çocuk programı:

BBC'de, 7 Temmuz 1946 pazar gününden itibaren her hafta, 20-30 dakika süreli bir çocuk programı yayınlandı. "Çocuklar İçin" adını taşıyan bu programların ilkinin sunuculuğunu ve yapımcılığını A. Miller Jones üstlenmişti. Bu programda, denizin çocuklar için yararları ve denizde dikkat edilmesi gereken durumlar anlatılmış ayrıca pul koleksiyonculuğuna ilişkin açıklamalar yer almıştı.

İLK DİŞ FIRÇASI

Sağlıklı gülüşler için dişlerimizin de sağlıklı ve temiz olması gerekir. Bunun için en büyük yardımcımız diş macunu ve diş fırçasıdır. Sizce diş fırçası olmadan önce insanlar ne yapıyorlardı? Ve bu mükemmel aracı kim düşündü?

17. yüzyılda yayınlanan bir Çin Ansiklopedisinin iddiasına göre, ilk diş fırçası 1498 yılında Çin'de kullanıldı. Ansiklopedinin tanımlamasına göre bu fırça, bir tutacın üzerine dik açıyla yerleştirilmiş sert kılıardan oluşuyordu. Bu yapı bizim kullandığımız modern diş fırçalarının ilk örneği sayılabilir.

İnançlarımızda da diş sağlığına önem verilmiştir. Misvak bilinen en eski diş temizleme yöntemidir. Ancak tam bir diş fırçası tanımına uymaz.

Diş fırçalarına ilişkin en eski belgelerden birisi de İngiltere'de bulunmuştur. 1649 yılında Paris'e bir gezi yapan Sir Ralph Verney'e yazılan bir mektupta, kendisinden "Paris'ten dişleri temizlemeye yarayan şu küçük fırçalardan bir kaç tane alması, bunların mümkünse gümüş saplı olması ve bir iki tane de altın saplı getirilmesi" rica ediliyordu.

1960 yılında Anthony A.Wood tarafından kaleme alınan anıların bir bölümünde de Londra'da J. Barret adlı birkaç diş fırçası aldığı kaydediliyor. Dr. West'in buluşu olan naylon diş fırçaları ise 1938 yılının Eylül ayından itibaren ABD'de satışa çıkarıldı. 1961 yılında da New York'ta Squibb firması ilk elektrikli diş fırçasını yapmıştı.

Son yıllarda da Türkiye'de de diş fırçaları konusunda bazı standartlar belirlenmiştir. Bunlardan birisi "DİŞ FIRÇASI" standardıdır. Bu standardda bir diş fırçasının olması gereken şartlar belirlenmiştir.

İşte diş fırçasının tarihi bu. 1900'lü yıllarda bile insanlar dişlerine bu kadar önem vermiyorlardı. O zaman biz 2000'li yılların çocukları HAYDİ DİŞLERİ FIRÇALAMAYA.

KÜÇÜK DENİZ KIZI

Küçük bir deniz kızı, babası ve arkadaşlarıyla çok mutlu... Ama gözü hep denizin üstünde yani insanların dünyasında...

Ve bir gün prensi ile karşılaşıyor. Bundan sonrası için Sinemaya gidip bu güzel

filmi izlemeniz gerekli. Daha önceleri dizi olarak televizyonda gösterilen bu hoş filmi mutlaka izlemelisiniz.

Küçük Deniz Kızının o güzel dünyasında, hep birlikte mutluluklara kulaç açıp o sevimli dostlarıyla oyunlarını izlemek kimbilir ne kadar eğlencelidir Bu güzel çizgi filmi izleyip göreceğiz.

JULES VERNE

Jules Verne 8 Şubat 1928' de Fransa'nın Nantes şehrinde doğdu. 77 yaşındayken yine Fransa'da Amiens şehrinde öldü.

Hukuk öğrenimi görmüş olan Jules Verne, dergilerde yazı ve hikâyeler yazıyordu. Hepimiz onun romanlarını ya duymuş ya da okumuşuzdur. İlk romanı "Balonda beş hafta" yayınlandığında oldukça ilgi görmüştü. Bunun üzerine romancılığa hız veren Jules Verne, kütüphanelerimizin en güzel ve tekrar tekrar okunabilecek eserleri olan romanlarını arka arkaya yayınlamaya başladı.

Arzın Merkezine Seyahat, Aya Seyahat, Ayın Etrafında, Deniz Altında Yirmibin Fersah, Seksen Günde Devriale, Esrarengiz Ada, On-Beş Yaşında Bir Kaptan, Kaptan Grant'ın Çocukları, Kürkler Memleketi ve İki Sene Mektep Tatili en çok okunan ve beğenilen eserleridir.

Bilimsel merakı ve araştırmacılığı ile bilim kurgu edebiyatının öncülerinden olmuştur. Halen en çok okunan kitaplar arasında sayılan eserleri, 20. yy'da da sinemaya aktarılmıştır.

Okulunuzun kitaplığında, ya da kitapçılarda rahatlıkla bulabileceğiniz bu eserler, sizleri de serüvenlere sürülecek. Haydi kitap okumaya...

SATRANÇ ÖĞRENİYORUZ

Sevgili Çocuklar, bu yazımızda rok, pat ve beraberlik çeşitlerini öğreneceğiz.

ROK: Şah ile Kalenin aynı anda yerlerini değiştirerek yapılan bir işlemdir. Bu işlem, bir hamlede tamamlanır. Satrançta, iki taşın birden (aynı anda) oynanabildiği yegane hamle "ROK"tur. Uzun ve kısa ROK olarak iki şekilde adlandırılır.

Şekil 1'de hem beyazlar ve hem de siyahlar için kısa ve uzun roklar gösterilmiştir. Uzun ve kısa roklar sonucu şah ve kalelerin yerleşeceği yeni kareler, oklarla gösterilmiştir. Her iki tarz nokta da şah, kaleye doğru 2 kare gider. Kalede ise durum farklıdır. Kale, uzun rokta 3 kare; kısa rokta 2 kare gider ve şahın ters yanındaki kareye yerleşir. Rok, çok önemli bir hamledir. Şahın güvenli bir yere gelmesini sağlarken, aynı anda kalenin, bulunduğu etkisiz (pasif) konumdan kurtulup, etkili (aktif) bir konuma ulaşmasını sağlar.

ROK YAPABİLMENİN KOŞULLARI:

1- Rok yapacak şahın ve kalenin, o ana kadar hamle yapmamış (hareket etmemiş) olması gerekir.

2- Rok yapacak şahın, tehdit altında olmaması (rakip taşlardan birinin şah çekmiyor olması) gerekir.

3- Rok yapacak şah ile kale arasında herhangi bir taş olmamalıdır.

4- Rok sırasında şahın, üzerinden geçeceği ve yerleşeceği iki karenin, rakip taşlardan herhangi birinin kontrolü (tehditi) altında olmaması gerekir.

Şekil 2'de bu kuralı iyi açıklayan bir şekil görüyoruz.

1- a3 karesindeki at, c8 karesini kontrol (tehdit) ettiği için, siyah uzun rok atamaz.

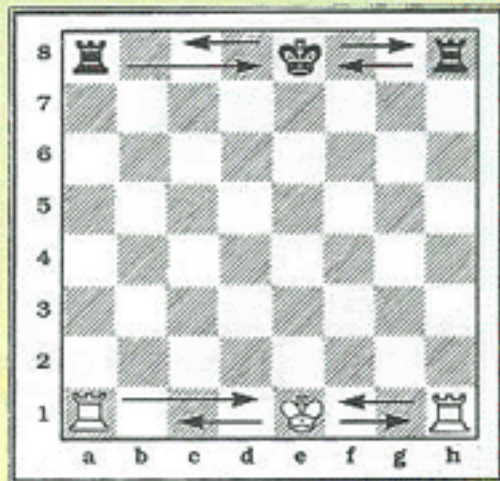
3- Şekil 2'deki pozisyonda beyaz, uzun rok atabilir. Çünkü, şahın geçeceği ve konacağı 2 kare üzerinde herhangi bir rakip taşın kontrolü (tehditi) yoktur. a1'deki kalenin, f6 fili tarafından isteniyor (tehdit ediliyor) olması, rok atmaya engel değildir.

4- Beyaz, kısa rok atamaz. Çünkü, g1 karesinde bir at bulunmaktadır ve bu durum, kurala göre rok atılmasını engeller.

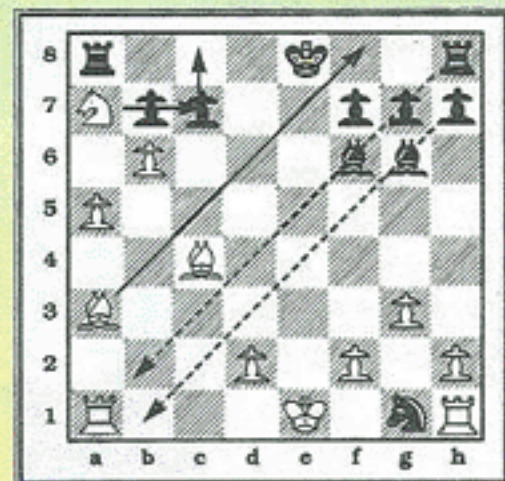
SATRANÇTA BERABERLİK VE ÇEŞİTLERİ

Beraberlik, siyahın ve beyazın birbirlerine üstünlük sağlayamaması sonucu oyunun eşit sona erdiğini ve tarafların yarımşar puan (1/2-1/2) kazandığını gösteren bir sonuçtur.

Şekil 1

Şekil 2

Ana hatlarıyla, 7 çeşit beraberlik vardır.

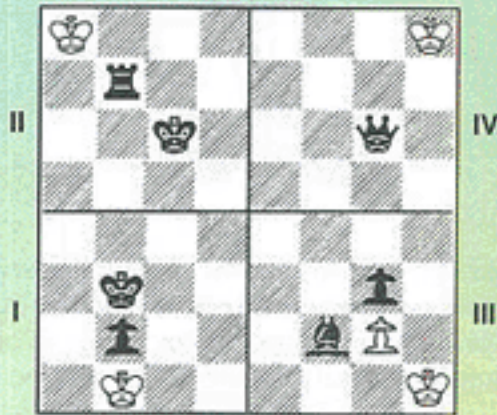
- 1- Pat
 - 2- Mat yapacak taşların kalmaması.
 - 3- Konum tekrarı (3 kez).
 - 4- Hamle tekrarı (3 kez).
 - 5- Elli hamle boyunca taş alınmamış ve piyon sürülmemiş olması
 - 6- Teklif sonucu beraberlik
 - 7- Sürekli şah ile beraberlik
- Şimdi bunları sırasıyla inceleyelim.

1- PAT:

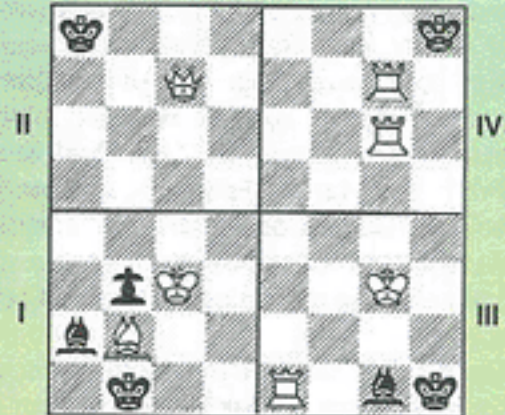
Hamle sırası kendisinde olmasına rağmen,

siyah ya da beyazın, kurallara uygun herhangi bir hamle yapmaması durumuna "pat" denir. Bir konuma "pat" denebilmesi için, şahın tehdit altında olmaması ve hiçbir taşın kurallara uygun bir hamle yapamıyor olması gereklidir. Pat konumuna gelen oyun, berabere ilan edilir. Şekil 3, 4, 5, 6'da çeşitli pat konumları verilmiştir. Şekil 3 ve 4'de sıra beyazdadır ve beyazın şahı tehdit altında olmamasına rağmen oynayacak hamlesi yoktur. Şekil 5 ve 6'da ise sıra siyahtadır ve tüm konumlar pattır.

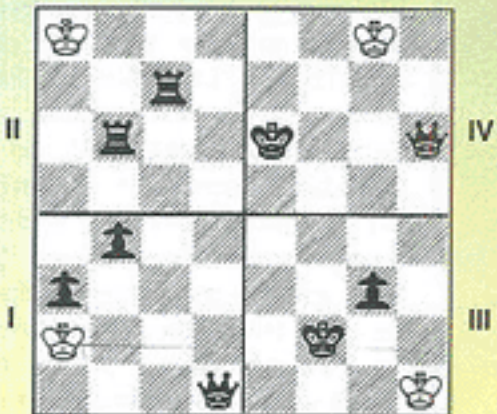
Şekil 3

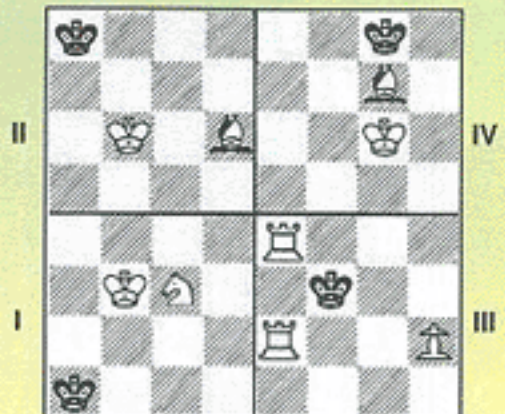
Şekil 4

Şekil 5

Şekil 6

FOTOĞRAFÇILIK

Fotoğrafçılık denince, görüntüyü, cam, kağıt gibi bir yüzey üzerine, özel makine ile geçirme yöntemi gelir.

Bugün hepimizin evinde belki de en çok kullanılan araçlardan birisidir Fotoğraf Makinesi...

Belki küçük belki profesyonel belki de minyatür bir fotoğraf makineniz var. Aslında özellikle son dönemde fotoğraf teknolojisinin ne kadar geliştiğini, piyasada hemen hemen herkesin ihtiyacını karşılayabilecek tipte fotoğraf makinesi üretildiğini görebiliyoruz. Eğer fotoğraf makinesine ihtiyaç duyuyorsak bunu fotoğraf stüdyolarından sağlayabiliriz. Tabiki sırası gelmişken fotoğraf stüdyolarından bahsetmek gerekir. Fotoğraf stüdyoları fotoğraf çekimi, film banyo işlemlerinin yapıldığı, filmlerin muhafaza edildiği ve çeşitli fotoğraf malzemelerinin satıldığı işyeridir. Bu işyeri fotoğrafın kalitesini etkilediğinden TSE "Fotoğraf Stüdyosu-Genel Kurallar", "Fotoğrafçılık-Fotoğrafik filmler-Yanmaz film özellikleri" adlı standartlar hazırlamıştır. Bu standartlara uygun hazırlanan fotoğraflar hem renk hem de baskı olarak çok daha kalitelidir.

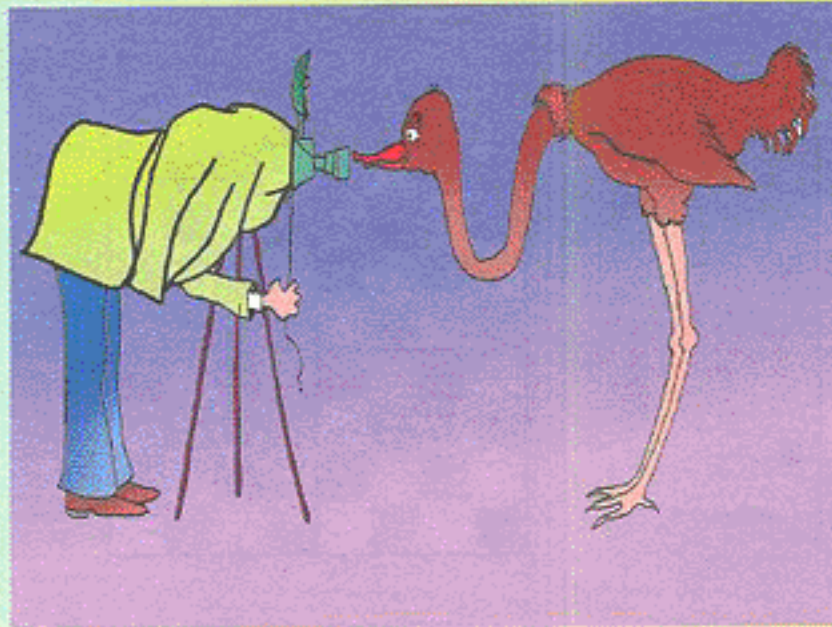
Hepimiz artık korkmadan fotoğraf makinelerini elimize alabiliyoruz. Ancak bir çok insanın güzel

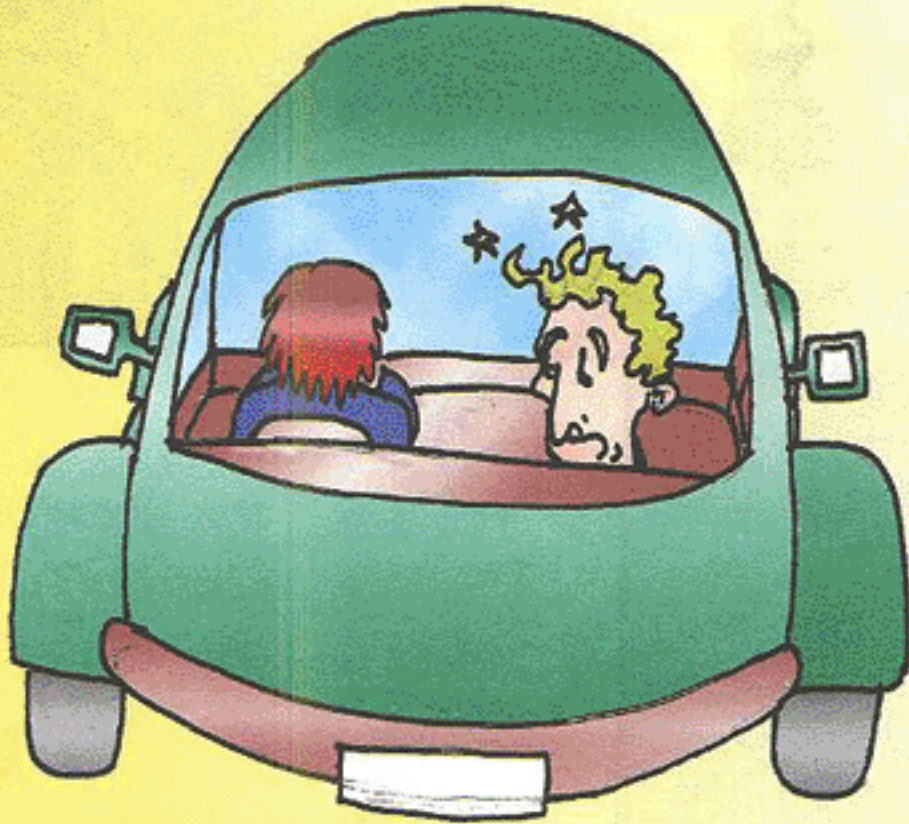
çekemezsem endişesi vardır. Bunun nedeni de fotoğraf makinelerini yeterli görmemeleridir. Bu insanlar iyi fotoğraf çekmek için çok pahalı ve gelişmiş bir makineye sahip olunması gerektiğine inanırlar. Aslında Fotoğrafçılıkta en

önemlisi fotoğrafı çekenin özelliğidir. Yani tüm fotoğraf makineleri iyi çeker yeter ki siz çekmeyi bilin. Eğer bunun aksi olsaydı eski, paha biçilemeyen fotoğrafların güzel olmaması gerekirdi. Ya da her gelişmiş makineye sahip olanın bir fotoğraf dehası olması...

Güzel fotoğraf çekebilmek için dikkat edilmesi gereken en önemli detay; fotoğraf makinesinin nasıl tutulacağıdır. Ayrıca ışığın geliş yönü ve makineye konulan filmin taze olması da çıkacak fotoğrafın kalitesini etkiler. Siz de biraz zevkli ve ufak detayların güzelliğini yakalayabiliyorsanız çektiğiniz fotoğrafların seyrine doyum olmaz.

ARABA TUTMASI NEDİR?

Çoğu zaman güzel bir tatil için çıktığımız yolculuk bize cehennem azabı gibi gelir. Araba tutması yolculukların en kötü yanıdır.

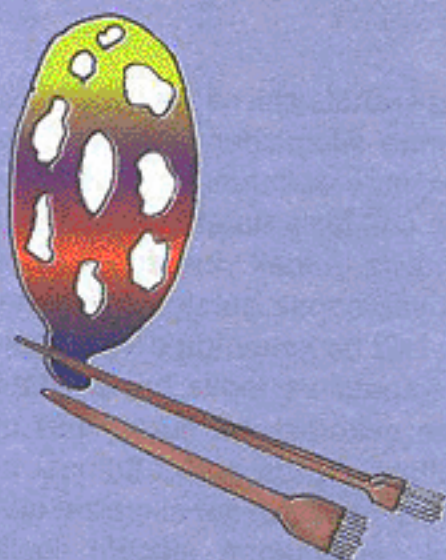
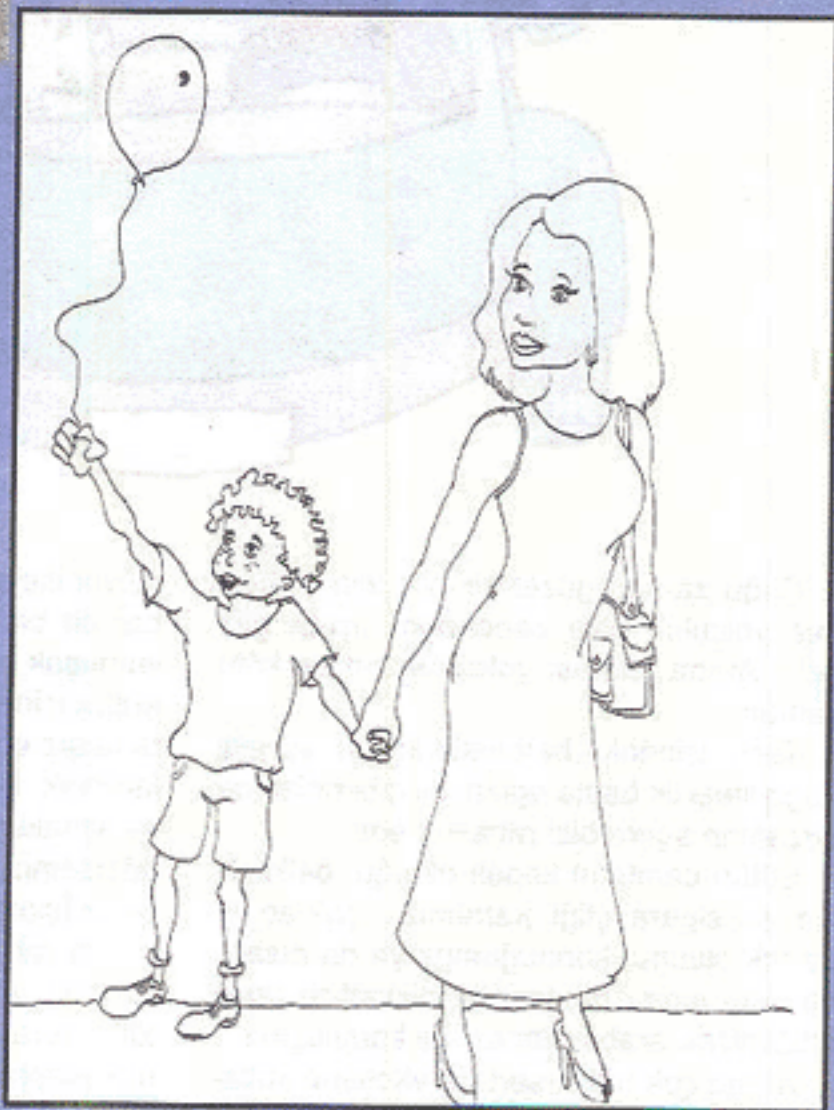
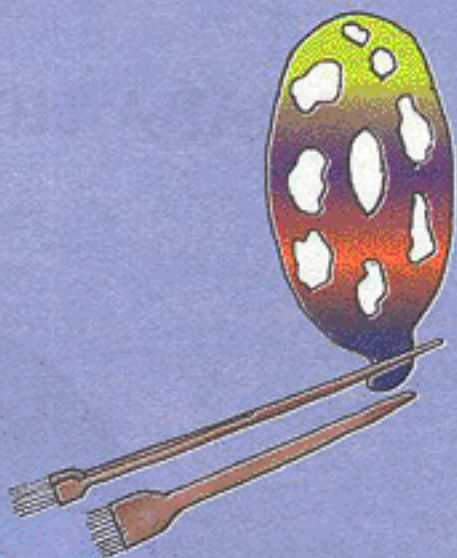
Taşıt içindeki hareketlerimizin sürekli değişmesi ilk başta eğlenceli gibi gelse de bir zaman sonra bizi rahatsız eder.

Bütün camların kapalı olduğu, belki ailemizin sigara içtiği, karnımızın çok aç ya da tok olduğu, korktuğumuz ya da dışarıda akıp giden manzarayı dikkatlice takip ettiğimizde araba tutması ile karşılaşırız.

Araba çok hızlı, sert hareketlerle kulla-

nılıyor ise asıl rahatsızlık nedeni budur. Kıbar bir biçimde ailemizden arabayı daha yumuşak biçimde kullanmalarını ister ve araba içinde çok fazla hareket etmez isek rahatsız olmayız. Ancak yine de rahatsızlanırsak, ilk yapmamız gereken temiz hava almaktır. Düz bir konumda dik oturarak, gözlerimizi kapatır ve temiz havayı derin derin içimize çekersek bu durum bizi oldukça rahatlatır. Ayrıca araba tutması bizim için sürekli bir sorun ise ailemizin doktora sorarak, eczaneden alacağı ilaçlar hastalığın çözümünde oldukça etkilidir.

ÇALIŞMA ŞARKISI

Söz : A. Ulvi Elöve

Ezgi : Ali Esen

(of) A - rı ge-zer çi-çek e-mer kuş-lar u-çar yem a - rar

Or-man renkten ren-ge gi-rer her ta-raf - ta ça-ba var ça-ba var

Tem-bel - lik - ten sa-kı-na-lım ça-lış - ma-nın za-ma - nı - dir

İn-san-lı-ğı ta-kı-na-lım iş - in - sa-nın bir ca-nı-dir ca-nı-dir

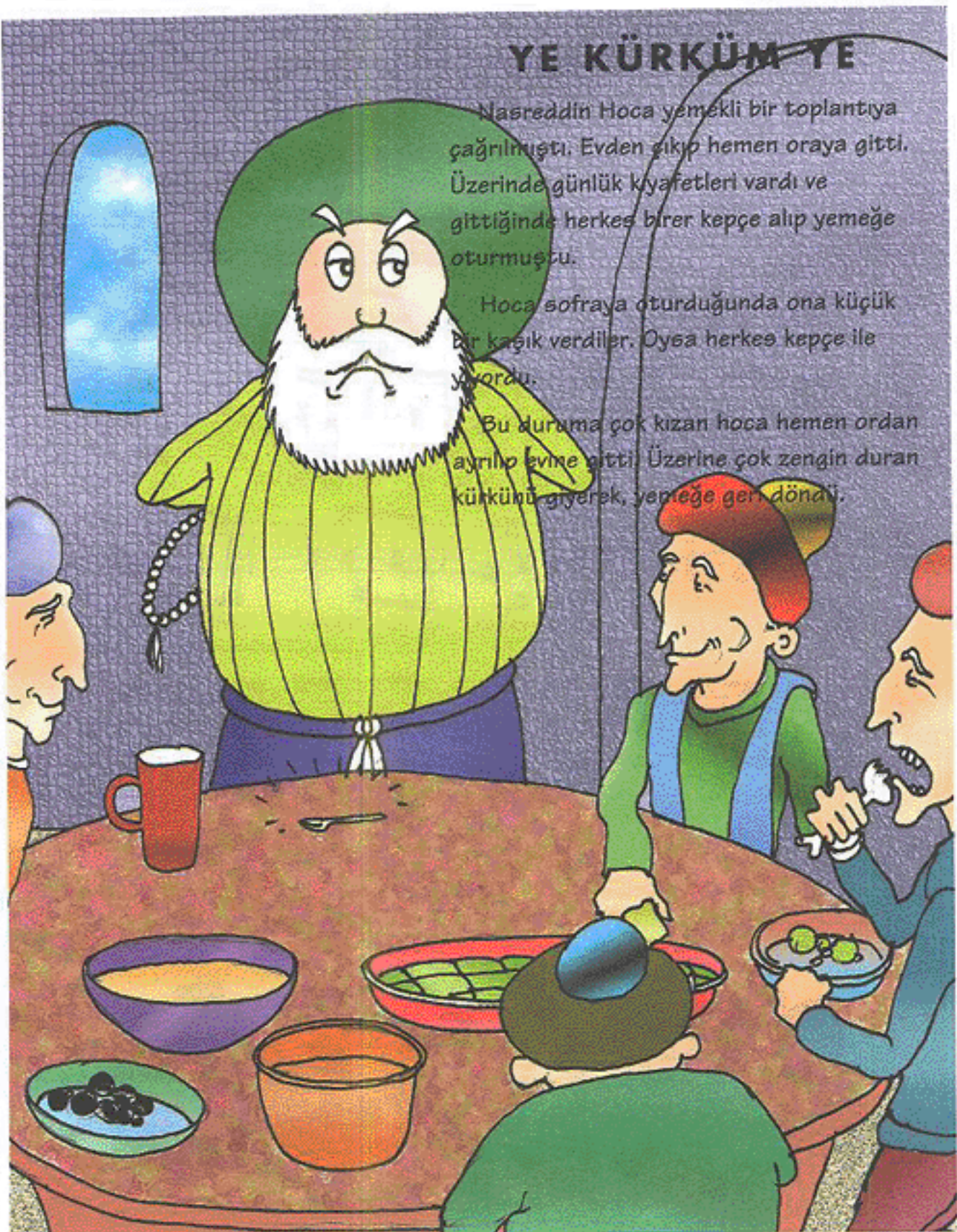

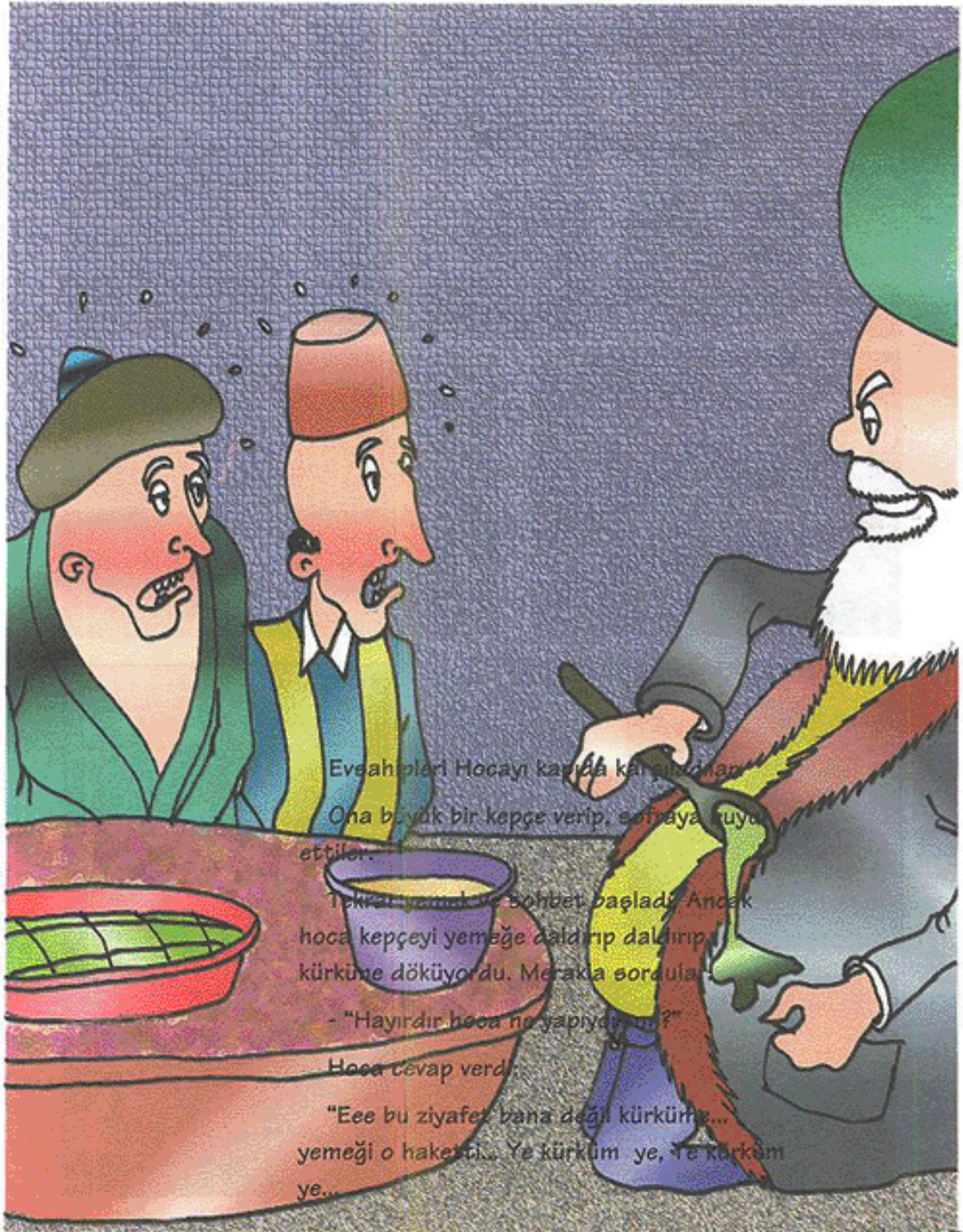
YE KÜRKÜM YE

Nasreddin Hoca yemekli bir toplantıya çağırılmıştı. Evden çıkıp hemen oraya gitti. Üzerinde günlük kıyafetleri vardı ve gittiğinde herkes birer kepçe alıp yemeğe oturmuştu.

Hoca sofraya oturduğunda ona küçük bir kaşık verdiler. Oysa herkes kepçe ile yiyordu.

Bu duruma çok kızan hoca hemen oradan ayrılıp evine gitti. Üzerine çok zengin duran kürkünü giyerek, yemeğe geri döndü.

Evsahipleri Hocayı kapıda karşıladılar.
Ona büyük bir kepçe verip, sofraya koyu-
ettiler.

Tekrar yemek ve sohbet başladı. Ancak
hoca kepçeyi yemeğe daldırıp daldırıp
kürküne döküyordu. Merakla sordular:

- "Hayırdır hoca ne yapıyorsunuz?"

Hoca cevap verdi:

"Eee bu ziyafet bana değil kürküm...
yemeği o haketti... Ye kürküm ye, Ye kürküm
ye..."

I. İNÖNÜ SAVAŞINDAN SONRA
GENERALLİĞE YÜKSELDİ.

SAVAŞ TÜRK ORDUSUNUN ZAFERİYLE
SONA ERDİKTEN SONRA MUDANYA
MÜTAREKESİNİ YÜRÜTMEKLE
GÖREVE NENDİRİLDİ.

MUDANYA MÜTAREKESİNİ BAŞARIYLA
YÜRÜTTÜ VE SONCULANDIRDI.

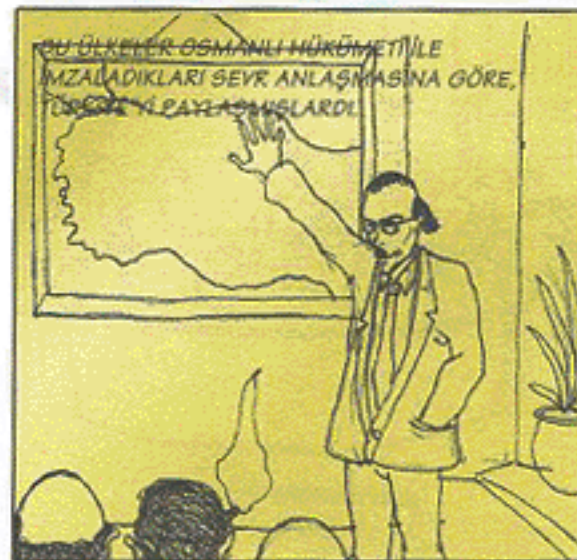

MUDANYA
MÜTAREKESİNDEN
SONRA
İMZALANACAK
LOZAN BARIŞ
ANTLAŞMASI İÇİN
GİDECEK HEYETİN
BAŞKANLIĞIDA
DIŞİŞLERİ BAKANI
OLARAK ONA
VERİLDİ.

TÜRKİYENİN
BAĞIMSIZLIĞINI
KABUL ETTİREN
ANLAŞMA
TEMMUZ 1923
YILINDA LOZAN
KENTİNDE
İMZALANDI.

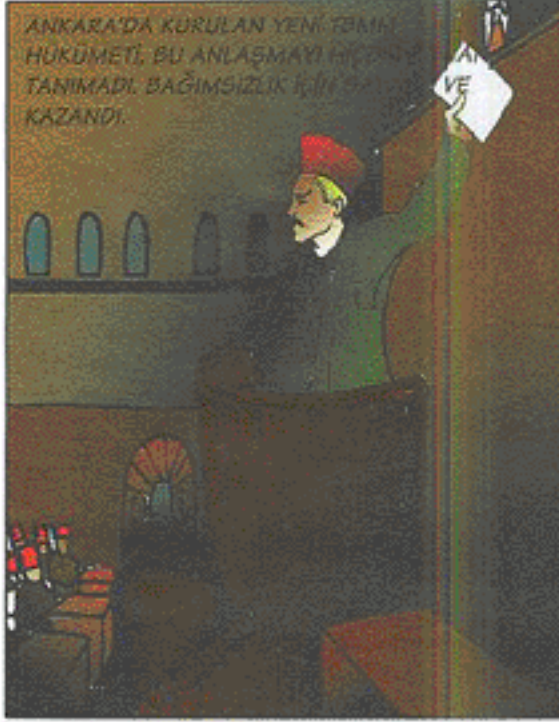

BU ANLAŞMADA TÜRKİYE NİN KARŞISINDA
TOPRAKLARIMIZI PARÇALAMAK İSTEYEN
ÜLKELER VARDI.

BU ÜLKELER OSMANLI HÜKÜMETİ İLE
İMZALADIKLARI SEVR ANLAŞMASINA GÖRE,
TÜRKİYE NİN TOPLAM ALANINI PARÇALADILAR.

BAĞIMSIZLIĞIN KAZANILMASINDA ATATÜRK'TEN SONRA EN ÇOK PAYI OLAN, İSMET İNÖNÜ ATATÜRK'ÜN EN YAKIN ÇALIŞMA ARKADAŞI OLARAK ATATÜRK DEVRİMLERİNİN GERÇEKLEŞMESİNDE, BÜYÜK HİZMETLER VERDİ. İSMET İNÖNÜ VEFATINDAN SONRA, ANITKABİR'E ATATÜRK'ÜN YANINA GÖMÜLDÜ.

ANA ÖĞÜTÜ

Çiçekleri same yavrum.
Çiçekler bir yüreğe kusan
Çiçek sezen insan ezar.

Sakin sen kuş vurma yavrum
Bir sansuz kadeşliğinde
Uyar kollar gülsününde.

Tüfekle oynama yavrum
Gökçeyle bile çıkılır
Bir canı öldürmenin.

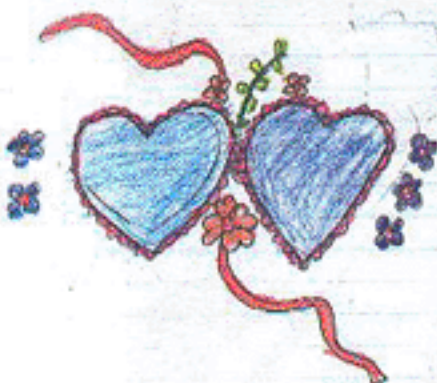
Gel bir çayla el sen yavrum
Kendi ülkenin renginde
Şu yer yüzü demetinde.

BİLMECELER

1. Bir ağacın 15 kuş var avcı dala atış edince 2'si öldü geriye ne kadar kuş kalmış
2. Otobüste 20 kişi varmış birinci durakta koşa koşa inmiş geriye ne kadar yolcu kalmış
3. Bir uçurum varmış uçurumun kenarında ayra öbür kenarında ise keleğlar varmış keleğların canı ayva istemiş keşiye nasıl geçer (Uçurumu geçmek için köprü yok)

CEVAPLAR

1. 0 kuş kalmış 2-18 kişi kalmış çünkü köprü-koca
- inmiş 3. Uçurundan kendini ağaçla atar ay-
vayı yedikden

Gülcan
Adıgüzel
6/A
Daniel

~ ÖNCÜ ÇOCUK ~

Bizim dengimiz
Bilgimiz, herşeyimiz
Fikrimiz, aklımız
Sende var öncü çocuk.

Gevre, ağıllık, trafik
Bir çok misalimiz
Tarihi bilgilerimiz
Sende var öncü çocuk

A. Tuğba
Bayram.

İnönü / Eskişehir

TOE öncü çocuk

29 EKİM'dir

Koronlğı gideren
Aydınlığı getiren
Bir şey biliyorum ben
29 Ekim'dir

Bize güzel şeyler bildiren
Bize saygı sevgi öğreten
Bir şey biliyorum ben
29 Ekimdir

Sultan Yüksel
İsali Köyü İlk Öğretim Okulu
Sınıf: 5/B No: 153

Merhaba Öncü Çocuk
Seni hep okuyorum
Gözlerim yolları kaldı
Nerdesin Öncü Çocuk

En kötü zamanımda
Seni okudum
Beni güldürdün
Neşelendirdin Öncü Çocuk

MERHABA ÖNCÜ ÇOCUK

Seni aynı Güneşe benzettim
Benim yolumu aydınlattın
Geleceğimi parlattın
Bana bilgi verdin Öncü Çocuk
Ağaç gibisin
Mayıvaların bilgi
Bu meyvaları yiyince
Hep bilgi kazanıyorum Öncü Çocuk

Görde ERDEM 51B
KOCATEPE İLKÖĞRETİM OKULU
ÇORUM

BULMACA-1

Gahidiği halde görülmeyeney
nedir?
(İşlik)

BULMACA-2

Bize ait olduğu halde bizden
adi baskalarının kullandığı şey
nedir?
(İsimimiz)

Bulmacalarını yayınlar -
BANA, SEVİNİZ.

Bahar Atabeyoğlu.
Hürriyetin En İyi Tanrıları
B. Okulu 4/A. O. R. O. U

Güzel sözler

- *. Baharın ışık alın sine sonra görerin haline gelir.
- *. Çah dağılı aklınca çah.
- *. Ben tabanın çocuklarına veracağı on büyük mutluluk anılarını
seviniriz.
- *. Asla pes etme.
- *. Annem! neymiş ki bu baharın.

Özlem Dağın
Etil No: 116
Kandemir Büyükmolulu
Bakır / Ankara
Günaydın Ayfer Kaya

Memorun Merve, Emel, Ayşe, Gül ve Ben Öncü çocuğu çok sevdi.

SEVİLİ ÖNCÜ ÇOCUK

DOSTLUĞUN ÖNEMİ

Dostluk, çok güzel ve değerlidir. Değerli şeylerin daima önemi büyüktür. Buna göre dostluğun önemi de çok büyüktür. Dostluklar kolay kurulamıyor ama dostluklar çok çabuk bozulabiliyor.

Kimi kişiler ruhlarıyla birbirine bağlanarak dostluk kurarlar, kimileri ise menfaatleri için. Ruhları ile birbirine bağlanarak kurulan dostluklar, desteklenir. Menfaatleri uğruna kurulanlar ise desteklenemez. Kim menfaatle kurulan dostlukları destekler ki, ancak ve ancak menfaat uğruna dostluk kurulan desteklenir.

Buğümüzde şöyle bir dönüp de etrafımıza baktığımızda dostlukların yok denilecek kadar azaldığını görüyoruz. Ama ben hâlâ bile bir yerlerde, gerçek dostlukların kurulu olduğuna inanıyorum.

Bülden BAĞCI.

199 71A

Yulhanbey İlköğretim Okulu

Tam dostluk benzer arkadaşlar
arasında olur.
Nietzsche

MERHABA ÖNCÜ ÇOCUK

Ben İsparta il: Kaşlıbeli ilçe: Süleyman Konur İlköğretim Okulu 3. sınıfta okumaktayım. Derginize ben-
tim. Çok sevindim. Tüm arkadaşlarıma
gösterdim. Hepiniz içinizi say. Fala-
nı çok sevdim. Biz TSE'yi bu yıl öğren-
dik.

Ben bile birşey alırken malın kalı-
tarına ve TSE dergisine bakıyorum. Bize-
ri düşünerek böyle bir dergi çıkardı-
ğınız için sizlere teşekkür ederim. Her
zaman göndermenizi istiyorum.

Kendin gibi 3. sınıfta okuyan öğre-
niler arkadaşlarla mektuplaşmak istiyorum.
Hepinizi kutluyorum. Sağduyularla
Eren ÇİÇEK

ANNEM

Annem annem gibi annem İsparta
San: ben çok sevdim
Yemeyi sitedim sen vadedin
Benim annem canım annem.

Nasrettin Hoca bir gün bir akşam yolda giderken derişti:

-Hoca baklına geliyor baklına.

Hoca:

-Benim de deriş.

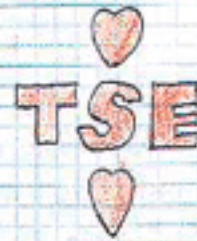
Adam:

-Annem baklına gide geliyor.

Hoca:

-Sana da deriş.

Aha, fikrin böyle. Hayatın bu günü ayırtarsın. Sağduyularla.

İbrahim KIRASLAN

Sınıf: 6A

Okul: İsmail Ertan İlköğretim Okulu

Yarınhalı / ANKARA

Bu da düşünür

Hoca bir gün, pazarda bir
Kusun iki akşeye satıldığını görür.
İçini bir serin kaplar ve şöyle
düşünür.

"Demek ki bunlar bu kadar
para ediyor... Bu ufaklık kuş ile akçe
ederse, benim emeli boba hindi
yirmi akçe eder."

Kalıtımına alır hindiye doğru
pazarın yolunu tutar. Kimse hindi-
sine iki akşeden fazla vermemişse
canı sıkılır Hoca'nın.

"Az önce ufaklık bir kuş bu
saraya satıldı. Bu onun kaç kati görünüşüne?"
Adamlar:

Hocam, y. parafajlar, konur. Bu gülsün fadalar
değeri derler. Hoca hiç bozuntuya vermeden
cevap verir: "O konuşursa" bu da düşünür.

İlyas
POYRAZ
6A sınıfı
Çakalli Köyü

İlhan ile yazdığım hikayeyi ve
resimimi gönderdim. Sağduyularla.

Bilmeceler

Az gitmiş, uz gitmiş,
Dere tepesi düz gitmiş,
Altı ay bir güz gitmiş,
Uyanınca hepsi bitmiş.

(Rüya)

Montosu yeşil,
Entarisi kırmızı,
Bil bakalım,
Bu kimin kızı?

(Karpuz)

Şekerle benzer,
Tadı yalı,
Gülte uyar,
Karıda yalı.

(Kas)

Deler geçer ok gibi,
Acımasız yok gibi,
Tek gözü, tek bacağı,
Dikiş, nakışta ok.

(İğne)

Ufak marmar tadı,
İçinde beyler odu,
Pişirsen ok olur,
Pişirmesen kağıt olur.

(Yumurta)

Tipişişi yürürsün,
Samer kütan yürürsün,
Sen bir beye benzersin
Nisipaya yürürsün?

(Kedi)

Ocak başında kuyu,
Kuyunun içinde eği,
Suyun içinde bir yılan,
Yılanın oğzunda mısırın.

(Lamba)

Feride Başaran
Sınıf: 5/C

Okutkurtuluş İlk Öğretimi
Gözet

Yazdığım bilmecayı
yayınlanmasını istiyorum

ÖNCÜ ÇOCUK

Benim en iyi dostum,
Annem kadar tatlı, babam
kadar iyi.

Sen, sakrak bu dergi

Azıcık okuyunca,

Kalbim dolar sevinçle.

İlk kalbimle hangi dergiyi

Sevdim.

Onu, onu sevdim, öncü çoc
ğu sevdim.

Canım o benim.

Uyurken onunla,

kalkarken onunla,

YAZAN: MENEK SE
KIRAN ADIYAMAN

Ngos Poyraz

- AĞAÇ VE ORMAN ÜZERİNE VECİZ SÖZLER.
1. Yaş kesen baş keser,
 2. Çam gider çalı kalır, çalı gider çalıl kalır.
 3. Ağacı toprakta dikenler, sevgisini gençlere dikmelidir.
 4. Orman ve ağaç sevmek bir fazilet
Korumak ise milli bir görevdir.

5. Ormanlar sevginin aracı, banyon da süsüdür.
6. Orman duvarı, bin yurt savunması duvarıdır.
7. Yeşil olmayan vatan güzel olur mu?
8. Orman en değerli milli servetlerimizdendir.
9. Ağaç sevgisi, insan sevgisidir.
10. Orman biter, gök biter.

Aygül TEZOL

UNIT KAPLANI
YUSUFKAYA / HESKEL

♥ SEVİLE DİVETİ ÇOCUK ♥ Pano - MÜHÜR

6/6 - 9/9

Sevile Divet ahlakı kılavuzu çok beğeniyorum. Özellikle
bu ve bilmeyen kılavuzları çok beğeniyorum. Bu her daima gün
beğeniyorum. Kitabınla çok beğeniyorum.

★ ÖNE ÖZETİ ★ Söylen çok beğeniyorum

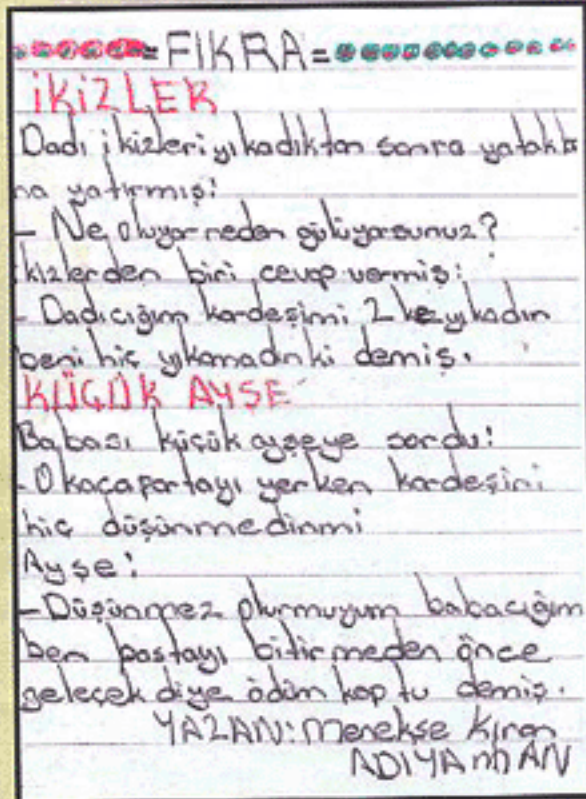
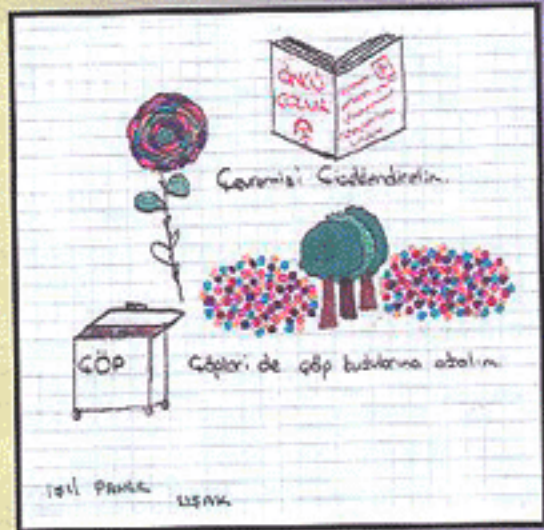
Ue büyük kızıları duydum. Aynı
Önceki kızıları. Aynı kızıları.
Aynı kızıları. Aynı kızıları.
Önceki kızıları. Aynı kızıları.
Aynı kızıları. Aynı kızıları.
Aynı kızıları. Aynı kızıları.
Aynı kızıları. Aynı kızıları.
Aynı kızıları. Aynı kızıları.

Önceki kızıları. Aynı kızıları.
Aynı kızıları. Aynı kızıları.
Aynı kızıları. Aynı kızıları.
Aynı kızıları. Aynı kızıları.
Aynı kızıları. Aynı kızıları.
Aynı kızıları. Aynı kızıları.
Aynı kızıları. Aynı kızıları.
Aynı kızıları. Aynı kızıları.

Önceki kızıları. Aynı kızıları.
Aynı kızıları. Aynı kızıları.
Aynı kızıları. Aynı kızıları.
Aynı kızıları. Aynı kızıları.
Aynı kızıları. Aynı kızıları.
Aynı kızıları. Aynı kızıları.
Aynı kızıları. Aynı kızıları.
Aynı kızıları. Aynı kızıları.

Söylen çok beğeniyorum. Özellikle
bu ve bilmeyen kılavuzları çok beğeniyorum. Bu her daima gün
beğeniyorum. Kitabınla çok beğeniyorum.

ÖNCÜ ÇOCUK ABONE FORMU

ADI, SOYADI :
YAŞI :
OKULU :
ADRESİ :
TEL : POSTA KODU:

FARK BULMACASI

Sevgili arkadaşlar resimler arasındaki
5 farkı bulabilecek misiniz?

Sevgili Arkadaşlar;

10. sayımızdaki yolculuğumuz da böylece bitti. İlk sayımızdan bu güne kadar gösterdiğiniz ilgiye teşekkür ediyor ve çoğalarak devam etmesini diliyoruz. Sizler için sizinle birlikte hazırladığımız panomuzu beğendiğinizi umuyoruz. Derginizi evinize kadar göndermemizi istiyor iseniz abone formunu doldurup en kısa zamanda bize ulaştırın. Adresimizi ilk sayfamızdaki sunuş yazımızda bulabilirsiniz.

ÖNCÜ ÇOCUK DERGİSİ OKUYUCU DEĞERLENDİRME FORMU

Sevgili Arkadaşlar

Öncü Çocuk dergisi'nin bir sayısını daha almış bulunmaktasınız. Umarız ki tasarım ve içerik yönüyle dergimiz hoşunuza gitmektedir.

Dergimizde Kim Kimdir, Hayvanlar Alemi, Müzelerimiz, Bilim ve Teknik, Deneyler, Müzik, Bulmaca gibi bir çok bölüme yer veriyoruz. Fakat, bu arada, siz değerli arkadaşlarımızın dergi ile ilgili görüşlerini ve çalışmalarına ışık tutacak önerilerini öğrenebilmek amacı ile bir değerlendirme formu hazırladık.

Lütfen, dergimiz ile ilgili düşüncelerinizi, dergimizde görmeyi arzuladığınız konu ya da bilgiler varsa, aşağıdaki formu doldurarak bize bildirin. Görüşlerinizi ve isteklerinizi içerecek bu formu doldurarak bize bildirin. Görüşlerinizi ve isteklerinizi içerecek bu formu (0-312) 417 55 83 numaralı faksa yollayabilir ya da Türk Standardları Enstitüsü Necatibey Cad. No. 112 06100 Bakanlıklar/Ankara adresine postalayabilirsiniz.

➔ Derginin tasarımını nasıl buluyorsunuz?

- Çok iyi ☒
İyi ☐
Orta ☐
Kötü ☐
Çok Kötü ☐
Diğer (Önerileriniz).....
.....
.....

➔ Derginin elinize ulaşma şeklini nasıl buluyorsunuz?

- Çok iyi ☒
İyi ☐
Orta ☐
Kötü ☐
Çok Kötü ☐
Diğer (Önerileriniz).....
.....
.....

➔ Dergimiz üç ayda bir yayınlanmaktadır. Bu konudaki görüşünüz:

- 2 ayda bir olmalı ☐
3 ayda bir olmalı ☐
4 ayda bir olmalı ☐
6 ayda bir olmalı ☒
Diğer (Önerileriniz).....
.....
.....

➔ Derginin muhtevasını nasıl buluyorsunuz?

- Çok iyi ☒
İyi ☐
Orta ☐
Kötü ☐
Çok Kötü ☐
Diğer (Önerileriniz).....
.....
.....

► Derginin içeriği konusunda görüşlerinizi aşağıda belirtilen sayfalar bazında değerlendirir misiniz?

Bilim ve Teknik

Çok iyi ☒
İyi ☐
Orta ☐
Kötü ☐
Çok Kötü ☐
Diğer (Önerileriniz)

Kim Kimdir

Çok iyi ☐
İyi ☒
Orta ☐
Kötü ☐
Çok Kötü ☐
Diğer (Önerileriniz)

Deneyler

Çok iyi ☐
İyi ☐
Orta ☐
Kötü ☐
Çok Kötü ☒
Diğer (Önerileriniz)

Hayvanlar Alemi

Çok iyi ☒
İyi ☐
Orta ☐
Kötü ☐
Çok Kötü ☐
Diğer (Önerileriniz)

Müzelerimiz

Çok iyi ☐
İyi ☒
Orta ☐
Kötü ☐
Çok Kötü ☐
Diğer (Önerileriniz)

Öncü Çocuk

Adı : Berkay DOĞAN

Soyadı :

Okul Adı :

Sınıfı :

Adres :

Şehir/Posta Kodu :

Fax :

